БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 69 (16.759). | 25 март 1977 йил, жума | Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕК ТИЛИДА

«Ўзбекистон» нашриёти КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг 1977 йил 21 март куни СССР касаба союзларининг XVI съездида сўзлаган нутқи текстини «Совет касаба союзлари — жамиятимизнинг таъсирчан кучи» деган ном билан ўзбек тилида брошюра қилиб чиқарди.

Брошюра кўп нусхада нашр этилди. (ЎзТАГ).

КОММУНИСТНИНГ ЮКСАК БУРЧИ

Коммунистнинг бурчи. Бу оддийгина бир ибора замирида олам-олам маъно ётибди. Бундан олтмиш йил муқаддам коммунистларнинг кекса авлодини мустабид тузум харобалари ўрнида янги ҳаёт қуриш учун шиддатли юришга ана шу бурч етаклаган. Гражданлар ва Улуғ Ватан уруши йилларидаги буюк жасорат ҳам, биринчи беш йилликлар ва урушдан кейин мамлакат халқ хўжалигини қайта тиклаш давридаги мислсиз қаҳрамонликлар ҳам шу юксак бурчни чексиз садоқат билан адо этган кишилар номи билан чамбарчас боғлиқдир.

Коммунистлар қаерда бўлмасин ва қайси вазифада ишламасин, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Совет давлатининг асосчиси, буюк доҳиймиз Владимир Ильич Лениннинг «...амалда партияли бўлмоқ учун ўзини шундай деб аташгина кифоя қилмайди,... бундан ташқари бутун амалий ишни партиянинг тактика соҳасидаги қарорларига мувофиқ равишда олиб бориш ҳам зарур...» деган васиятига оғишмай амал қилиб келмоқдалар. Улар партиямиз ҳаётининг ленинча нормаларига қатъий риоя қилган ҳолда мамлакатимизда коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш учун хўжалик ва маданий қурилишнинг турли жабҳаларида коммунистик муносабат намуналарини кўрсатишяпти, прогрессив нарсаларнинг ташаббускорлари бўлиб чиқишяпти, мамлакатнинг сиёсий ҳаётида, давлат ишларини бошқаришда ва ижтимоий бурчни бажаришда ҳамиша ўрнак кўрсатиб келишяпти.

Биргина мисол. Унинчи беш йиллик мобайнида икки беш йиллик топшириғини адо этиш юзасидан республикамиз саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотлари ходимларидан Б. Асанов, А. С. Верзилина, А. А. Девятова, Б. В. Ефремов, С. Луқмонова, А. М. Муҳамедов, М. М. Овсянников, К. Тошматов, А. Умаров, Ш. У. Холмуҳамедовалар бошлаган ватанпарварлик ташаббуси тобора кенг қулоч ёймоқда. Юксак коммунистик бурч даъвати билан майдонга чиққан ва «Унлар ташаббуси» номи билан машҳур бўлган бу ҳаракатга қўшилган ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари сони 32 минг кишидан ҳам ошиб кетди.

Меҳнатда ҳамиша олдинги сафларда бориш, барча илғор, прогрессив нарсаларнинг ижодкори ва мададнори бўлиш партиялиларнинг шонли анъанасига айланиб қолганки, республикамиздаги саноат корхоналарида, транспорт ташкилотларида ва қишлоқ хўжалигида 1976 йил мобайнида икки йиллик топшириқни адо этган ишлаб чиқариш новаторларидан ўн тўрт киши, шунингдек қурувчилардан ўн беш киши Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги кунига қадар уч ярим—тўрт йиллик топшириғини бажариш ва шундай қилиб ўнинчи беш йилликда икки беш йиллик топшириғининг бажарилишига эришиш юзасидан янги ташаббус кўтариб чиқди. Уларнинг шу кечакундуздаги бутун ташкилотчилик ва тарбиявий фаолияти социалистик мусобақа байроғининг янада баланд кўтарилишини, ишлаб чиқаришда юксак кўрсаткичларга эришиш учун ҳамма жойда мавжуд резервлар қидириб топилиши ва беш йиллик планни муваффақиятли бажариш йўлида сафарбар этилишини таъминлашга қаратилгандир. Коммунистлар ёппасига фидокорона меҳнат намуналарини кўрсатиб ишлаш билан КПСС XXV съезди тарихий қарорларининг ва ўнинчи беш йиллик учун олинган юксак социалистик мажбуриятларнинг бажарилишига муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Шу нарса диққатга сазоворки, коммунистлар КПСС XXV съезди тарихий қарорларининг муваффақиятли бажарилиши учун ишлаб чиқаришнинг ташкил этилишини такомиллаштириш, маҳсулот сифатини ва меҳнат унумдорлигини ошириш, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун янада самаралироқ курашиш, иқтисод қилиш ва тежамкорлик режимини кучайтириш юзасидан конкрет тадбирлар ишлаб чиқиш ва уларни амалга оширишга алоҳида эътибор бериб келмоқдалар. Тошкентдаги «Қизил тонг» тикувчилик фирмаси, Каттақўрғон ёғ-мой комбинати, Қува районидаги «Коммунизм» колхози ва бошқа кўплаб саноат, қурилиш, транспорт, алоқа, қишлоқ хўжалик корхоналари ва ташкилотларидаги коммунистлар тўғрисида ана шундай илиқ сўзларни айтиш мумкин.

Коммунистлар янгилик ташаббускорлари ва ишлаб чиқариш новаторларигина бўлиб қолмасдан, балки меҳнат коллективларидаги оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишларнинг уюштирувчилари, ёшларнинг меҳрибон мураббийлари ҳамдир. Коммунистик қурилиш жараёнида эса ишлаб чиқаришни бошқариш ва уни техникавий жиҳатдан такомиллаштиришда коммунистлар иштирокининг янада самаралироқ формалари пайдо бўлмоқдаки, улар республикамиздаги меҳнат коллективларида ҳам тобора кенг ўрин олаётир.

Мамнуният билан қайд қилиш лозимки, республикамиздаги коммунистларнинг катта кўпчилиги ишлаб чиқариш коллективларида ўзларининг авангардлик ролини шараф билан уддалаб келмоқдалар. Улар социалистик мусобақада ташаббускорлик кўрсатмоқдалар, хўжалик ва маданий қурилиш соҳасидаги мавжуд камчиликларга қарши, меҳнат интизомининг ҳамиша мустаҳкам бўлиши учун қатъиятлик билан курашиб келмоқдалар. «Кунлардан бирида, — деб ёзади «Таштекстильмаш» заводи асбобсозлик цехининг металл йўнувчиси, партия группаси ташкилотчиси Д. Насриддинов, — слесарлардан бири ишга келмади. Кейин аниқласак, ишга ҳеч кимдан ижозат олмасдан келмаган экан. Бу ҳолни маъмуриятнинг аралашувисиз ўзимиз — коммунистлар муҳокама қилдик. Жиддий гаплар бўлди. Йиғилишимизга партбюро секретари ва цех бошлиғи ҳам келди. Улар партия группасининг қарорини маъқулладилар. Биринчи марта бўлганлигини эътиборга олиб, айбдор йигитга нисбатан қаттиқ чора кўрмадик, лекин ўша кунги гап ўз таъсирини кўрсатди. У ҳозир цехда энг интизомли ишчилардангина бўлиб қолмасдан, балки бошқалардан ҳам корхонадаги тартиб-қоидаларнинг қатъий бажарилишини талаб қиладиган бўлиб қолди».

Афсуски, ҳали ҳамма жойда ҳам коммунистлар ўз коллективлари ва улардаги ҳар бир кишининг тақдири тўғрисида ана шундай манфаатдорлик билан муносабатда бўлаётгани йўқ. Масалан, республикамизнинг мебелсозлик ва ёғочни қайта ишлаш саноати корхоналарида жиддий камчиликларга йўл қўйилаётганлигида шу тармоқ коммунистлари ҳам айбли. Урни келганда шуни айтиш керакки, 1976 йилда ишлаб чиқариш фондлари самарадорлиги 1974 йилдагига нисбатан 12,6 процент, рентабеллилик даражаси — 3 процент пасайиб кетди, фақатгина кейинги икки йил ичида планда мўлжаллангандан 1,2 миллион сўм кам фойда кўрилди. Тармоқ бўйича фақат битта юмшоқ мебель йиғимига давлат Сифат белгиси берилди. Бу тармоқ коммунистларининг ишлаб чиқариш қувватларидан тўлиқ ва юксак унумли фойдаланиш тўғрисида қайғурмаётганликлари, иш вақтидан, материаллардан ва сарфланаётган ҳар бир сўм маблағдан тежаб-тергаб фойдаланмаётганликлари, маҳсулот сифатини ошириш учун барча имкониятларни ишга солмаётганликлари сабабли содир бўлмоқда. Тармоқ корхоналарида маъмуриятнинг ижозатисиз ишга чиқмаслик ҳолларига, меҳнат интизомини бузишнинг бошқа кўринишларига ҳанузгача тўла барҳам берилмаётир.

Бу каби мисоллар коммунистларга улар зиммасидаги юксак партиявий бурчни яна бир карра эслатиб қўйишни тақозо қилади. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев партия Марказий Комитетининг октябрь (1976 йил) Пленумида КПСС XXV съезди томонидан илгари сурилган тарихий вазифаларни муваффақиятли бажариш мақсадида олиб борилиши лозим бўлган партиявий-ташкилий ва ғоявий-сиёсий ишларга тўхталиб шундай деган эди: «...ҳар бир коммунист... чинакам амалий ва фойдали ташаббусларни ҳар томонлама рағбатлантириши ва кенг ёйиши, жўшқин ижодий фикрга, новаторликка халақит берадиган, олға томон ҳаракатимизга тўсқинлик қиладиган ҳамма ғовларни қатъий бартараф қилиши лозим. ...Ҳар бир коммунист қаерда ишлаётганлиги, қандай лавозимни ёки амални эгаллаб турганлигидан қатъий назар, уюшқоқлик ва интизом, ишга ижодий муносабат намунасини, катта ва кичик вазифаларни ҳал этишга давлат нуқтаи назаридан ёндашиш намунасини кўрсатиши керак».

Узлари меҳнат қилаётган коллективларнинг барча ишларида фаол ва жанговарлик билан иштирок этиш, партиямизнинг оммавий ташаббускорликни кўтаришга қаратилган ва тажриба синовидан муваффақиятли ўтган йўлини изчиллик билан ҳаётган татбиқ этиш — коммунистларнинг юксак партиявий бурчидир. Улар ленинчи партиямиз ҳаёти нормаларининг муқаддас қомуси — КПСС Уставида таъкидланганидек, партия қарорларини қатъий ва оғишмай амалга оширишлари, партия сиёсатини оммага тушунтиришлари, партиянинг халқ оммаси билан алоқаси янада мустаҳкамланиши ва кенгайишига кўмаклашишлари, коммунистик ижтимоий муносабатларнинг ривожланиши ва мустаҳкамланишига ёрдам беришлари шарт.

Коммунист деган ном марксча-ленинча илмий дунёқараш билан эгизак бўлиб, партиянинг ҳар бир аъзосидан актив позицияда туриб, партиянинг ғоявий ва ташкилий бирлигини бутун чоралар билан мустаҳкамлашни талаб қилади. Маҳаллий партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари ҳамма жойда коммунистларнинг активлигини муттасил ошира боришлари, уларнинг танқид ва ўз-ўзини танқидни ривожлантиришлари, камчиликларни дадил очиб ташлашлари ва уларнинг бартараф қилинишига эришишлари, хотиржамликка, тантанабозликка, маҳаллийчиликка ва манманликка қарши, партия ва давлат манфаатларига зид бўлган ҳар қандай ҳаракатларга қарши аёвсиз кураш олиб боришлари учун барча имкониятларни яратиб беришлари лозим. Мамлакатимизда коммунистик қурилиш вазифалари шуни тақозо этади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

Илмий-тадқиқот ишлари самарадорлигини янада оширишни рағбатлантириш ҳамда уларнинг натижаларини ишлаб чиқаришга жорий этишни тезлаштириш мақсадида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигига бағишланган фан ва техника соҳасидаги энг яхши ишлар учун республика конкурсини ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилдилар.

Конкурс тўғрисида Низом тасдиқланди. (Низом газетанинг 2-саҳифасида берилмоқда).

* * *

Ёш олимлар активлигини янада ошириш мақсадида Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳар бири 300 сўмдан 16 мукофотини таъсис этиш тўғрисида ҳам қарор қабул қилинди. Бу мукофотлар ҳар йили энг қимматли илмий ютуқлар учун ёш олимлар, аспирантлар ва студентларга бериб борилади. Шу жумладан, физика-математика фанлари соҳасида 3 мукофот, химия фанлари соҳасида 2 мукофот, биология ва қишлоқ хўжалик фанлари соҳасида 3 мукофот, геология ва минералогия фанлари соҳасида 2 мукофот, техника фанлари соҳасида 2 мукофот, ижтимоий фанлар соҳасида 4 мукофот таъсис этилди.

Мукофотлар Ўзбекистон ССР Фанлар академияси билан Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг қўшма қарорига биноан берилади.

(Ёш олимларга мукофот бериш шарти ва тартиботи газетанинг 2-саҳифасида эълон қилинмоқда).

СОВЕТ—ТАНЗАНИЯ МУЗОКАРАЛАРИ

ДОРУС-САЛОМ, 23 март. (ТАСС). Бугун бу ерда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний билан Танзания Революцион партиясининг раиси, Бирлашган Танзания Республикасининг Президенти Жулиус Ньерере ўртасида музокаралар бошланди.

Дўстона, амалий вазиятда ўтган музокаралар пайтида Н. В. Подгорний коммунистик қурилишнинг КПСС XXV съезди белгилаган вазифаларини амалга ошириш бўлажак юбилей —Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигига тайёргарлик кўриш соҳасида КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг бажараётган амалий тадбирлари билан Ж. Ньеререни таништирди.

Ж. Ньерере Аруша декларацияси қоидалари асосида социал-иқтисодий ва маданий қурилиш соҳасида Танзания Революцион партияси ва ҳукумати кўраётган тадбирлар тўғрисида ахборот берди. Аруша декларациясида Танзания халқининг социалистик қурилиш йўлидан боришга аҳд қилганлиги кўрсатиб ўтилган.

Н. В. Подгорний билан Ж. Ньерере Совет Иттифоқи билан Танзания ўртасидаги ҳар тарафлама ҳамкорликнинг аҳволи ва уни янада ривожлантириш истиқболлари тўғрисида фикрлашиб олдилар.

Музокараларда:

Совет томонидан —СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари И. В. Архипов, денгиз флоти министри Т. Б. Гуженко, СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари армия генерали С. Л. Соколов, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Л. Ф. Ильичев, ташқи савдо министрининг ўринбосари Н. Н. Смеляков, Ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитети раисининг ўринбосари И. И. Чернишев, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ёрдамчилари В. В. Кортунов ва В. С. Китаев, СССРнинг Танзаниядаги элчиси С. А. Слипченко, СССР Ташқи ишлар министрлигининг бўлим мудири В. А. Устинов;

Танзания томонидан — биринчи вице-президент А. Жумбе, бош министр Э. Сокоине, ташқи ишлар министри Б Мкапа, мудофаа ва миллий хизмат министри Р. Кавава, молия ва планлаштириш министри Э. Мтей, Революцион партия миллий ижрочи секретари П. Мсеква, бошқа расмий кишилар қатнашдилар.

Музокаралар давом эттирилади.

* * *

Шу куни Дорус-Саломдаги дипломатия ваколатхоналарининг бошлиқлари Н. В. Подгорнийга таништирилди.

* * *

ДОРУС-САЛОМ, 24 март. (ТАСС). Бугун бу ерда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний билан Танзания Революцион партияси раиси, Бирлашган Танзания Республикаси Президенти Ж. Ньерере ўртасида музокаралар давом эттирилди.

Музокараларнинг иккинчи куни ҳар икки томонни қизиқтирувчи халқаро проблемаларни муҳокама қилишга бағишланди. Империализмга ва мустамлакачиликка қарши курашнинг энг муҳим проблемалари хусусида фикрларнинг бир-бирига яқинлиги яна таъкидлаб ўтилди.

Музокаралар дўстона вазиятда ва ҳамжиҳатлик руҳида ўтди.

ЖАҲОН МЕҲНАТКАШЛАРИГА ВА КАСАБА СОЮЗЛАРИГА МУРОЖААТ

Биз, СССР касаба союзлари XVI съездининг делегатлари қардошларча бирдамлик туйғусидан илҳом олиб, тинчликни сақлаш учун ҳаммамизнинг масъул эканлигимизни англаб, барча мамлакатларнинг ишчилари ва касаба союзларига, ҳамма меҳнаткашларга мурожаат қилиб, уларнинг маслаклари ва динларидан қатъий назар, хатарли қуролланиш пойгасини тўхтатиш учун зўр ғайрат билан куч сарфлашга чақирамиз!

Кескинликни юмшатишга эришилганлиги натижасида тинчлик анча ишончли, анча мустаҳкам бўлиб қолди. Ядро уруши хавфини орқага суришга муваффақ бўлинди. Бироқ, урушга моддий тайёргарлик кўрилаётганлигини билдирувчи қуролланиш пойгаси сусаймаётганлиги халқларнинг хавфсизлигига жиддий таҳлика солмоқда.

Қуролланиш пойгаси меҳнаткашлар гарданига оғир юк бўлиб тушмоқда. Бу пойга моддий ва одам ресурсларини беҳуда сарфлашга олиб бормоқда. У энг зарур социал-иқтисодий вазифаларни ҳал этишга тўсқинлик қилмоқда.

Империалистик реакция ва фашизм кучлари демократик ҳуқуқлар ва эркинликларга ҳужум қилиш учун, ишчилар ва касаба союз ҳаракатига ҳуруж қилиш учун қуролланиш пойгасидан кенг фойдаланмоқдалар.

Бутун инсоният олдига ва ҳар биримизнинг олдимизга ҳаётнинг ўзи ҳозир: урушга моддий тайёргарлик кўришни тўхтатиш, қуролланиш пойгасига чек қўйишдан иборат битта муштарак ва энг муҳим вазифани қўйган. Вақт ғанимат пайтда оммавий қирғин қуролининг янги, янада даҳшатлироқ турлари пайдо бўлишининг олдини олиш, ядро қуролининг бундан буён ҳам тарқалишига йўл бермаслик, унинг ҳамма синовларини тўхтатишга эришиш зарур. Қуролсизланиш учун кураш — бошимиз узра осмон тинч бўлиши учун, халқлар ўртасида дўстлик учун, миллион-миллион кишиларни нон, уй-жой ва иш билан таъминлаш учун, иқтисодий жиҳатдан қолоқ районлар ва мамлакатлар ривожини жадаллаштириш учун, ҳамма халқларнинг озодлик, демократия, тинчлик ва социал тараққиёт йўлидан олға силжишига янада қулай шароитларни яратиш учун курашдир. Бу кураш ишчилар синфининг, барча меҳнаткашларнинг туб манфаатларига мос бўлиб тушади.

Ер курраси аҳолисининг энг фаол қисмини бирлаштириб турган ва меҳнаткашларнинг энг оммавий ташкилотлари бўлган касаба союзлари ҳозир қуролланиш пойгасини чеклаш ва тўхтатиш ҳамда қуролсизланиш тўғрисида салмоқли, аниқ-равшан ва кескин гап айтишлари мумкин ва лозим.

Совет касаба союзлари қуролланиш пойгасини тўхтатиш юзасидан амалий чоралар кўрилиши учун актив ҳаракат қилмоқдалар. Улар Совет давлатининг тинчликсевар ташқи сиёсатини қизғин маъқулламоқдалар. Улар тинчлик ва халқаро ҳамкорлик учун, халқлар озодлиги ва мустақиллиги учун бундан буёнги курашнинг КПСС XXV съезди қабул қилган программасини амалга ошириш соҳасида Коммунистик партия ва шахсан КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев сабот билан сарфлаётган куч-ғайратларни ҳеч сўзсиз қўллаб-қувватламоқдалар.

Тинч-тотув яшаш сиёсатининг обрўсини тўкишга, империализмнинг ҳарбий харажатлари мислсиз кўпайиб бораётганлигини оқлашга уриниб, совет хавфи деган афсонани тўқиб чиқарган кучлар активлашиб бораётганлиги хусусида биз, совет касаба союзларининг вакиллари қаттиқ хавотирлик изҳор этамиз.

Социализмга қарши қаратилган ҳамда тинчликсевар кучларнинг сафларидаги ҳамжиҳатликка путур етказиш, халқаро ишчилар ва касаба союз ҳаракати турли отрядларини бир-бирига қарама-қарши қилиб қўйиш мақсадини кўзловчи бошқа ҳамма туҳмат кампаниялари сингари бу кампанияни ҳам совет касаба союзлари кескин қоралайдилар. Улар СССРнинг барча меҳнаткашлари номидан қуролсизланиш ва тинчлик учун курашда ўзларининг чет эллик қардошлари билан ҳаракат бирлигини мустаҳкамлашга аҳд қилганликларини яна бир бор тасдиқлайдилар.

СССР касаба союзларининг XVI съезди совет касаба союзларининг аъзоси бўлган 113 миллион ишчи, колхозчи, зиёлилар номидан дунёдаги барча меҳнаткашларга, ҳамма касаба союзларига мурожаат қилиб, қуролланиш пойгасига қарши жаҳоншумул юришни бошлаш учун куч-ғайратларни бирлаштиришга чақиради. Биз қуролсизланиш йўлида биргаликда ташаббуслар бошлашга даъват қиламиз. Биз кескинликни юмшатишга доимий, кенг қамровли ва муқаррар тус бериш учун курашишга даъват қиламиз.

Ер юзида мустаҳкам тинчлик бўлиши учун меҳнаткашларнинг халқаро бирдамлиги мустаҳкамланаверсин!

СССР КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ XVI СЪЕЗДИДА 23 МАРТ КУНИ БИР ОВОЗДАН ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН.

А. Н. КОСИГИННИНГ ФИНЛЯНДИЯДА БЎЛИШИ

ХЕЛЬСИНКИ, 23 март. (ТАСС махсус мухбири). Финляндияда дўстлик визити билан меҳмон бўлиб турган СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин бугун Ловиса шаҳри яқинидаги атом электр станциясини бориб кўрди. Финляндия Президенти У .К. Кекконен, бош министр М. Миеттунен ва бошқа расмий кишилар А. Н. Косигин билан бирга бу ерга келдилар.

«Ловиса» атом электр станцияси Совет Иттифоқи билан Финляндия ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликнинг энг йирик объектидир.

«Ловиса-1» атом электр станциясининг ишга туширилиши муносабати билан ўтказилган митингда Финляндия бош министри М. Миеттунен ва СССР Министрлар Совети Раиси А. Н. Косигин нутқ сўзладилар.

* * *

ХЕЛЬСИНКИ, 24 март. (ТАСС). Финляндия бош министри М. Миеттунен дўстлик визити билан бу ерда меҳмон бўлиб турган СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин шарафига кечқурун зиёфат берди.

Зиёфатда М. Миеттунен билан А. Н. Косигин нутқ сўзладилар.

Зиёфатда Финляндия томонидан — Финляндия Президенти У. К. Кекконен, ҳукумат аъзолари; Совет томонидан — А. Н. Косигинга ҳамроҳлик қилган кишилар бор эди.

РАХЕ, 24 март. (ТАСС). А. Н. Косигин бугун фин металлурглари шаҳри бўлган Рахега келди. У. К. Кекконен ва М. Миеттунен А. Н. Косигин билан бирга бу ерга келдилар.

Совет ҳукуматининг бошлиғи металлургия комбинатини бориб кўрди. Бу комбинат Совет Иттифоқининг техникавий кўмаги билан қурилиб, кенгайтирилмоқда.

Пўлат эритиш цехида ўтказилган митингда Финляндия бош министри ўринбосари, экономика министри А. Карьялайнен ва А. Н. Косигин нутқ сўзладилар.

А. Н. Косигин тушдан кейин Рахе шаҳри муниципалитетида бўлди.

СССР КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ XVI СЪЕЗДИДА

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМ БАЙРОҒИ ОСТИДА

23 март кечки мажлисда касаба союз ҳаракатининг энг муҳим масалаларини муҳокама қилиш давом этди.

Илмий-техника жамияти Бутуниттифоқ кенгашининг раиси академик **А. Ю. Ишлинский** илмий-техника жамиятлари ишининг самарадорлиги тўғрисида гапирди.

В. И. Ленин номли камволь комбинатининг тўқувчиси, Ленин комсомоли мукофоти лауреати **В. Н. Голубева** ўз нутқини Иваново тўқимачиларининг Улуғ Октябрь 60 йиллиги шарафига меҳнатда эришган муваффақиятларига бағишлади.

Эстония касаба союзлари республика советининг раиси **Л. Н. Ленцман** республикадаги меҳнат коллективларининг юбилей йилидаги иши қўшимча резервларни қидириб топишга қаратилганлиги ҳақида гапирди.

Съездда Корея Бирлашган касаба союзлари марказий комитетининг раиси **Ким Гук Хун** табрик нутқи сўзлади.

Қирғизистон касаба союзлари республика советининг раиси **Э. А. Абакиров** КПСС ленинча миллий сиёсатининг тантанаси ҳақида, Қирғизистон совет халқлари қардошлик оиласида равнақ топганлиги тўғрисида гапирди.

Югославия касаба союзлари иттифоқи Кенгаши раисининг ўринбосари **Душан Богданов —Сенко** съезд делегатларини табриклади.

Тожикистон касаба союзлари республика советининг раиси **А. Ҳайдаров** республика меҳнаткашларининг муваффақиятлари тўғрисида гапирди.

Лаос касаба союзлари федерациясининг раиси **Санан Сутхичак**, Сурия ишчи касаба союзлари умумий федерациясининг бош секретари **Носир Изиддин** съездни табрикладилар.

Съезд жаҳон меҳнаткашлари ва касаба союзларига бир овоздан мурожаат қабул қилди.

24 мартда Кремлнинг Съездлар саройида бўлиб ўтган эрталабки ялпи мажлисда, шунингдек, съезднинг пойтахтнинг турли залларида иш олиб борган олти секция мажлисларида совет касаба союзлари олдида турган энг муҳим вазифаларни муҳокама қилиш давом эттирилди.

Оренбург область касаба союзлари советининг раиси **А. И. Шибаланский**, Тула областидаги В. И. Ленин номли Новомосковск «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмасининг аппаратчиси **Н. Н. Антипова**, Туркманистон касаба союзлари советининг раиси **М. А. Чорнев**, Красноярск касаба союзлари ўлка Советининг раиси **П. С. Колин**, электр станциялар ва электротехника саноати ишчилари касаба союзи область комитетининг раиси **Н. Ф. Величко**, автомобиль, трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги ишчилари касаба союзи Марказий Комитетининг раиси **Н. В. Драгунов**, Латвия касаба союзлари республика Советининг раиси **А. К. Зитманис**, Арманистон касаба союзлари республика Советининг раиси **Л. Г. Саакян** сўзга чиқдилар.

Пайшанба куни касаба союзларининг съездида ишлаган олтита секцияда самарали мунозара авж олиб кетди. Мажлисларда барча тармоқ касаба союзлари, барча иттифоқдош республикалар, Россия Федерациясидаги кўпгина ўлкалар, областларнинг вакиллари бўлган 125 делегат сўзга чиқди.

ВЦСПС секретари **А. П. Бирюкова** ялпи мажлисда ана шу кенг фикр олишувга якун ясади.

Ялпи мажлисда Франция умумий меҳнат конфедерациясининг секретари **Анри Кразюки**, Ангола меҳнаткашлари миллий бирлашмаси Бош секретари ўринбосари **Браз да Силва**, Италия меҳнат союзининг секретари **Жильдо Мучи**, Чили меҳнаткашлари Бирлашган касаба союз маркази чет эл комитетининг раиси **Марио Наварро**, Португалия меҳнаткашлари умумий конфедерацияси — миллий интерсиндикали секретариати ижроия комиссиясининг аъзоси **Армандо Силва**, Умумҳиндистон касаба союзлари конгерссининг бош секретари **Г. К. Шривастава**, араб касаба союзлари халқаро конфедерацияси бош секретарининг ўринбосари **Сулаймон Али Аҳмад**, Испания ишчи комиссиялари касаба союзи конфедерацияси миллий секретариатининг аъзоси **Карлос Эльвира**, Латин Америкаси меҳнаткашлари касаба союз бирлиги доимий конгрессининг секретари **Роберто Прието**, Финляндия касаба союзлари марказий ташкилотининг раиси **Пекка Ойвно**, Япония касаба союзлари бош кенгаши раисининг ўринбосари **Ясуо Маруяма**, Халқаро меҳнат бюроси бўлимининг мудири **Амаль Мукержи**, Фаластин касаба союзлари федерацияси бош секретарининг ўринбосари **Муҳаммад Бадран**, Умумкипр меҳнат федерациясининг бош секретари **Андреас Зиартидис**, Миср меҳнат федерациясининг бош секретари **Иброҳим Муҳаммад Ше-лаби**, Шотландия тред-юнионлар конгрессининг хазиначиси **Алек Китсон**, Гвинея меҳнаткашлари миллий конфедерацияси бош секретарининг ўринбосари **Сени Кейта**, Жанубий Африка касаба союзлари конгрессининг бош секретари **Жон Гаетсе Ве**, Шри Ланка ижтимоий хизмат кўрсатиш ходимлари касаба союзлари федерациясининг раиси **Жек Пер Ра**, Сомали касаба союзлари федерациясининг раиси **Абдуллахи Муҳаммад Шего**, Жазоир меҳнаткашлари умумий бирлашмаси миллий ижроия комиссиясининг аъзоси **Юсуф Брики**, Уругвай меҳнаткашлари миллий конвенти ижроия комитетининг аъзоси **Карлос Мопес**, Гана касаба союзлар конгресси ижроия комитетининг раиси **Эммануэл Ашилей**, Умумэфиопия касаба союзи раиси **Тэмесгень Мадебо** съездни табриклаб нутқ сўзладилар.

Съезд 25 март куни ўз ишини давом эттиради.

(ТАСС).

РЕСПУБЛИКА ПАРТИЯ-ХЎЖАЛИК АКТИВИ УЧУН ЛЕКЦИЯ

24 март куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида республика партия-хўжалик активи учун «КПСС XXV съезди ва халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг баъзи актуал проблемалари» мавзуида лекция ўқилди. Уни СССР Фанлар академияси халқаро ишчилар ҳаракати институти директори ўринбосари, тарих фанлари доктори Б. И. Коваль ўқиди.

МУРАББИЙ БЎЛИНГ

Республиканинг бир неча ўн минг тажрибали ишчиси мураббийликдан иборат олижаноб вазифани бажармоқда. Улар ўзларининг билим ва тажрибаларини меҳнат фаолиятини энди бошлаётган кўплаб йигит-қизларга ўргатмоқдалар.

24 март куни Тошкентда ўз ишини тамомлаган ҳунар-техника ўқув юртларида ва корхоналарда мураббийчиликни ривожлантириш масалаларига бағишланган республика илмий амалий конференциясида шу ҳақда гапирилди.

Конференция қатнашчилари мураббийчиликнинг социал ва педагогик проблемаларини муҳокама қилдилар, тўпланган тажрибани умумлаштирдилар. Ўзбекистонда мураббийлар ҳаракатини янада юксалтиришга қаратилган тавсиялар қабул қилинди.

Конференция ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Р. Ҳ. Абдуллаева қатнашди.

КОНКУРСГА МАРҲАМАТ

УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ФАН ВА ТЕХНИКА СОҲАСИДАГИ ЭНГ ЯХШИ ИШЛАР УЧУН РЕСПУБЛИКА КОНКУРСИ ТЎҒРИСИДА

Н И З О М

Совет халқи, барча прогрессив инсоният катта ва ёрқин сана — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигини тантана билан нишонлашга тайёргарлик кўряпти. Ушбу конкурс замонамизнинг мана шу буюк воқеаси— революцион кураш ва коммунистик бунёдкорлик байрамига бағишланади.

Фан ва техника соҳасидаги энг яхши ишлар учун республика конкурси илмий-тадқиқот ишлари самарадорлиги ва сифатини янада оширишга, уларнинг натижаларини халқ хўжалигига жорий этишни тезлаштиришга ёрдам беришни мақсад қилиб қўяди.

1. Конкурсга фан ва техника соҳасида фан-техника ва социал тараққиётни янада ривожлантиришга ёрдам берувчи энг яхши ишлар қабул қилинади:

а) физика-математика, химия, биология, геология-минералогия, техника, қишлоқ хўжалиги, медицина фанлари, ижтимоий фанлар ва бошқа фанлар соҳасидаги илмий асарлар;

б) халқ хўжалигига жорий этилган ихтиролар, машиналар конструкциялари, муҳим хўжалик аҳамиятига эга бўлган янги материаллар, машинасозлик, приборсозлик, металлургия, фойдали қазилмаларни разведка қилиш ва қазиб чиқариш, химия ва химиявий технология, медицина, энергетика, электротехника ва автоматика, қурилиш ва алоқа, қишлоқ хўжалиги, енгил саноат ва озиқ-овқат саноати, халқ хўжалигининг бошқа соҳаларида ишлаб чиқариш методларини такомиллаштиришлар.

2. Энг яхши илмий-тадқиқотлар ва амалий ютуқлар учун қуйидаги мукофотлар белгиланди:

а) физика-математика, химия, биология, геология-минералогия, техника, қишлоқ хўжалиги, медицина фанлари, ижтимоий фанлар ва бошқа фанлар соҳасидаги илмий асарлар учун:

биринчи мукофот — битта, 2000 сўм,

иккинчи мукофот — иккита, 1500 сўмдан,

учинчи мукофот — учта, 1000 сўмдан.

б) ихтиролар, машина конструкциялари, янги материалларни, ишлаб чиқариш методларини такомиллаштиришни халқ хўжалигига жорий этганлик учун:

биринчи мукофот — битта, 2000 сўм,

иккинчи мукофот — иккита, 1500 сўмдан,

учинчи мукофот — учта, 1000 сўмдан.

3. Илмий асарлар матбуотда эълон қилинганидан кейингина, ихтиролар, машина конструкциялари, янги материаллар, ишлаб чиқариш методларини такомиллаштиришлар эса халқ хўжалигига жорий этилганидан кейингина кўриб чиқишга қабул қилинади.

4. Конкурс учун ишларни Ўзбекистон ССР Фанлар академияси, республика министрликлари ва идоралари, илмий-техника ташкилотлари ва жамоат ташкилотлари, илмий-тадқиқот институтлари, олий ўқув юртлари ва корхоналар тақдим қила олади.

5. Бир неча шахс бажарган ишлар конкурсга тақдим этилаётганида ишни бажаришда бевосита ижодий қатнашувлари ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлган асосий авторларгина мукофотланувчи кишилар коллективига киритиладилар.

6. Ишни конкурсга қўйган муассаса ва ташкилотлар ишнинг мазмунини, унинг катта аҳамияти ва янгилигини, шунингдек авторлари қўшган ижодий ҳиссаларни олдин кенг жамоатчилик муҳокамасидан ўтказадилар ва матбуотда ёритадилар.

7. Номзодларни конкурсга қўйиш тўғрисидаги қарор олдиндан ўтказилган жамоатчилик муҳокамаси натижаларини ҳисобга олган ҳолда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси президиуми, министрликлар ва идоралар коллегияларининг, институтларнинг илмий кенгашлари ва илмий-техника кенгашларининг, олий ўқув юртлари ва корхоналарнинг кенгайтирилган мажлисларида ёпиқ овоз бериш йўли билан қабул қилинади.

8. Конкурсга қўйилувчи ишлар илмий асарлар, ихтиро, машина конструкциялари, ишлаб чиқариш методларини такомиллаштиришлар баёни икки нусхада босилган ҳолда топширилмоғи керак.

Конкурсга берилган ишга қуйидагилар илова қилинади: ишнинг қисқача аннотацияси; унда иш қаерда, қачон ва қандай кўламда амалга оширилганлиги, уни жорий этиш техника-иқтисодий натижалари қандай чиққанлиги кўрсатилади, авторлик гувоҳномаларининг нусҳалари, синаш актлари, ишлаб чиқаришга жорий этиш тўғрисидаги қарор ва буйруқлар, экспертларнинг хулосалари, муассаса ва корхоналарнинг фикрлари, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президиуми, министрликлар ёки идоралар коллегияларининг, илмий кенгаш ёки илмий-техника кенгашининг ишни конкурсга қўйиш тўғрисида ўтказган мажлисининг протоколлари, олдиндан ўтказилган жамоатчилик муҳокамасининг материаллари.

9. Конкурсга тақдим этилган ишларни конкурс жюриси ушбу Низом эълон қилинган пайтдан бошлаб 1978 йилнинг 1 сентябригача қуйидаги адрес бўйича қабул қилади. **Тошкент шаҳри, Гоголь кўчаси, 70, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси. Конвертда «конкурс учун»** деган сўз ҳам ёзилсин.

Конкурсга юборилган материаллар авторларига қайтариб берилмайди.

* * *

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг табииёт, техника фанлари ва ижтимоий фанлар соҳасида ёш олимлар, аспирантлар ва студентларга бериладиган мукофоти тўғрисидаги Низомга мувофиқ мукофотлар фан ва техниканинг ривожланишига муҳим ҳисса қўшувчи илмий тадқиқотлар ва янги техникавий ечимларга берилади.

Кейинги уч йил ичида илмий муассасалар ва олий ўқув юртларининг 33 ёшдан ошмаган ёш олимлари, муаллимлари, аспирантлари ва студентлари бажарган ишлар Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мукофотини олишга тақдим қилинади.

Илмий асарлар матбуотда эълон қилинганидан кейингина кўриб чиқишга қабул қилинади. Ихтиролар, машина конструкциялари, янги материаллар, техника жараёнлари, ишлаб чиқариш методларини такомиллаштиришлар халқ хўжалигига жорий этилгунга қадар тегишли илмий ташкилотлар, конструкторлик бюролари ва ишлаб чиқариш ташкилотларининг хулосалари асосида конкурсга тақдим этилиши мумкин.

Илмий муассасалар ва олий ўқув юртларининг илмий кенгашлари, комсомол комитетлари, ёш олим ва мутахассислар кенгашлари ишларни Ўзбекистон ССР Фанлар академияси мукофотини олишга тақдим қиладилар.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мукофотини олишга кўрсатилган ишларнинг, шунингдек ушбу мукофотга сазовор бўлган ишларнинг рўйхати «Ёш ленинчи» ва «Комсомолец Узбекистана» газеталарида эълон қилинади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси мукофотининг лауреати дипломлари ва нишонлари Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг йиллик умумий йиғилишларида берилади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ОБЛАСТЬ КОМСОМОЛ ТАШКИЛОТИНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Социалистик қурилишда актив қатнашганлиги, ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасидаги самарали иши учун ҳамда 50 йиллиги муносабати билан Қорақалпоғистон область комсомол ташкилоти Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. ПЎЛАТОВА.

1977 йил, 24 март.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашдаги актив ва самарали ишлари учун ва Қорақалпоғистон область комсомол ташкилотининг 50 йиллиги муносабати билан Нукус шаҳар комсомол комитетининг биринчи секретари Тлеубой **Абдуллаев** ва меҳнаткашлар депутатлари Қўнғирот район Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари Кенесбой **Сарсеновга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашдаги актив ва самарали ишлари учун ҳамда Қорақалпоғистон область комсомол ташкилотининг 50 йиллиги муносабати билан Қорақалпоғистон область комсомол комитети ходимлари ва активистларидан бир группасини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

ҲУҚУҚ-ТАРТИБОТНИ МУСТАҲКАМЛАШ УЧУН

Тошкентда 24 март куни ички ишлар органлари раҳбар ходимларининг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгаш ҳуқуқ бузилишларининг олдини олиш ва жамиятга зид бўлган хатти-ҳаракатларга қарши кураш самарадорлигини ошириш соҳасида республика ички ишлар органларининг вазифаларига бағишланди.

Ўзбекистон ССР ички ишлар министри Ҳ. Х. Яҳёев доклад қилди.

Кенгаш иштирокчилари КПСС XXV съезди ва Ўзбекистон Компартияси XIX съездининг қарорлари асосида ҳуқуқ-тартиботни ва социалистик қонунчиликни янада мустаҳкамлаш соҳасида Ички ишлар министрлиги органлари фаолияти масалаларини муҳокама қилдилар.

ОЛАМДА НИМА ГАП
ТАСС ва АПН мухбирлари хабар қилади

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

ДОРУС-САЛОМ, 23 март. (ТАСС). Танзания Президенти Ж. Ньерере бугун СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний шарафига давлат номидан қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида совет ва танзалиялик расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Қабул маросими вақтида Ж. Ньерере ва Н. В. Подгорний нутқ сўзладилар.

— Совет Иттифоқи, — деди Ж. Ньерере ўз нутқида, — 1917 йилда дунёнинг мазлум халқларига янги умид бахш этган Октябрь революциясини амалга оширди. Коммунистик партия раҳбарлигида совет халқи жуда катта қийинчиликларни бартараф этиб, коммунистик қурилишда муваффақиятларга эриша олди.

Бизнинг миллий суверенитетимизни ҳурматлашга ва биз билан тўла тенг ҳуқуқлилик асосида ҳамкорлик қилишга тайёр бўлган дунёдаги барча мамлакатлар билан дўст бўлишни хоҳлаймиз. Шу принциплар хусусида биз муросасозликка бормаймиз. Қитъамиздаги бошқа халқлар билан биргаликда биз Африканинг ҳар қандай ташқи ҳукмронликдан халос бўлишига эришишга қатъий аҳд қилганмиз. Мустамлакачилик, ирқчилик ва янги мустамлакачилик бизнинг қитъамизда таг-томири билан тугатилмагунча биз шу иш учун курашаверамиз.

Ж. Ньерере Африканинг мустақиллик йўлидаги курашига Совет ҳукумати билан совет халқи жуда катта ҳисса қўшаётганлигини таъкидлади. Биз Танзаниядагилар, деди у, Совет Иттифоқининг озодлик ҳаракатларига бераётган ёрдамини юксак қадрлаймиз.

Биз пировард натижада ўз мақсадимизга эришишимизга, халқимиз тобора олға силжиган сайин биз амалга оширишга қодир бўлган социалистик тадбирларнинг афзалликларини тобора кўпроқ сезаверишимизга аминмиз.

Дунёда бизнинг ривожимизни хайриҳоҳлик билан кузатиб турган ва зарур пайтда бизга ёрдам қўлини узатишга тайёр бўлган давлатлар ва халқлар борлиги бизни руҳлантиради. Биз Совет Иттифоқини ана шу дўстларимиз қаторида тилга олишимиз мумкинлигидан бахтиёрмиз.

Ривожланаётган мамлакатлар билан сиёсий ва иқтисодий ҳамкорликда, деди Н. В. Подгорний ўзининг жавоб нутқида, социализмнинг миллий-озодлик ҳаракати билан иттифоқи — империализмга қарши, миллий-озодлик ва социал тараққиёт учун курашдаги манфаатларнинг объектив муштараклигига асосланган иттифоқ ўз ифодасини топмоқда. Биз Африка илғор давлатларидан бири бўлган Бирлашган Танзания Республикаси билан ўз муносабатларимизни шу позициялар асосига қурамиз.

Н. В. Подгорний Африка жанубидаги аҳволга тўхталиб, бундай деди: биз — Африка жанубидаги халқларнинг озодлиги ва мустақиллиги учун курашчилар тарафидамиз ҳамда мустамлакачилик ва ирқчиликнинг ҳамма манбаларини батамом тугатишни энг муҳим халқаро вазифалардан бири деб ҳисоблаймиз.

Биз Заирдаги воқеаларга баҳо беришга ҳам ҳар бир халқнинг ўз ишларини ўзи ҳал этиш ҳуқуқини қўллаб-қувватлашдан иборат ўзимизнинг принципиал позициямизда туриб ёндашамиз. Бу мамлакатдаги ички можаро ташқаридаги империалистларнинг ҳеч қандай аралашувисиз унинг ўз халқи томонидан ҳал этилиши мумкин ва лозим, деди у.

Сўнгги кунлардаги фожиали воқеалар — Ливан прогрессив социалистик партиясининг раҳбари Камол Жумблат ва Конго Халқ Республикасининг Президенти, КХР Давлат Кенгашининг Раиси Мариан Нгуаби разилона ўлдирилганлиги — реакция тараққийпарвар кучларни чўчитиш, пароканда қилиш, миллий-озодлик ҳаракатига путур етказиш учун ҳеч қандай воситалардан ҳазар қилмаётганлигини қайта-қайта кўрсатиб турибди. Аммо биз халқларнинг мустақиллик ва социал тараққиётга интилишини реакциянинг ҳеч қандай жинояткорона ҳаракатлари, ҳеч қандай кирдикорлари тўхтатиб қола олмаслигига қатъий аминмиз.

Ж. Ньерере ва Н. В. Подгорний нутқлари эътибор бериб тингланди ва қарсаклар билан кутиб олинди.

Қабул маросими дўстона вазиятда ўтди.

СССР ПОЗИЦИЯСИНИ МАЪҚУЛЛАЙМИЗ ВА ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАЙМИЗ

СОФИЯ, 23 март. (ТАСС). Софиядаги металл қирқувчи станоклар заводида Болгария — Совет дўстлиги митинги бўлиб ўтди. Бу митингда БКП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, БХР Давлат Кенгашининг Раиси Т. Живков, дўстона визит билан БХРда меҳмон бўлиб турган КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари П. М. Машеров ва белоруссиялик бошқа меҳмонлар иштирок этдилар.

Биз, болгарлар белорус халқи, совет халқи сингари ўртоқларимиз ва қардошларимиз борлигидан бахтиёрмиз. Биз ҳамиша уларга ишониб иш қилишимиз мумкин, улар ҳам ҳамиша бизга ишониб иш қилишлари мумкин, деди митингдаги нутқида Т. Живков.

Бугунги кунда Болгариянинг бутун сиёсий, ижтимоий ва меҳнат ҳаёти Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига тайёргарлик белгиси остида ўтмоқда, деб давом қилди Т. Живков. Инсоният тинчлик шароитларида яшаётганлиги, янги жаҳон уруши хавфи секин-аста олислашиб, давлатлар ўртасида тинч-тотув яшаш ва ҳамкорлик қилиш замийнлари вужудга келаётганлигининг даставвалги сабабчиси Совет Иттифоқидир. КПССнинг XXIV съезди ишлаб чиққан ва XXV съезди чуқурлаштирган Тинчлик программаси Ленин партияси ва совет халқи хоҳиш иродасининг ажойиб ифодаси бўлди.

Кейинги 10 йил ичида халқаро муносабатлар майдонида, бутун инсоният кўзи ўнгида содиқ ленинчи, тинчлик учун кураш стратеги ва ташкилотчиси, ажойиб сиёсий ва давлат арбоби Леонид Ильич Брежневнинг ёрқин қиёфаси қад кўтарди, деб таъкидлади Т. Живков.

Совет Иттифоқи унинг раҳбарлиги остида кенг сиёсий ва дипломатик фаолиятни авж олдириб юборди. Социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ва бошқа тинчликсевар кучлар бу фаолиятни қўллаб-қувватладилар. Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашнинг тарихий ҳужжати шу фаолиятнинг зўр якуни бўлди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев, Совет ҳукумати, социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари Хельсинкида ўтказилган кенгашда, шу кенгашдан кейин кескинликни сиёсий жиҳатдан юмшатишни ҳарбий жиҳатдан юмшатиш билан тўлдириш, кескинлик юмшашини муқаррар бир жараёнга айлантириш борасида бир қанча ташаббусларни айтдилар.

Биз ҳаммамиз, ўртоқ Л. И. Брежнев совет Касаба союзлари съезди қатнашчилари ҳузурида сўзлаган нутқини тингладик ва газеталарда ўқидик. Советлар мамлакатининг партия ва давлат раҳбари сўзлаган шу нутқида халқаро вазиятнинг етилган проблемаларини ўзига хос принципиаллик, равшанлик ва яққоллик билан яна бир бор баён этиб ва таҳлил қилиб берди ва совуқ уруш, антикоммунизм раҳнамоларига муносиб жавоб қайтарди. Совет Иттифоқи бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш учун изчил кураш олиб бориш истагида эканлигини изҳор қилди.

Партиямиз, халқимиз, деди Т. Живков, Совет Иттифоқининг ўртоқ Л. И. Брежнев баён қилиб берган позициясини, чуқур инсонпарварлик ва оптимизм билан йўғрилган реалистик позициясини қизғин маъқуллайди ва тамомила қўллаб-қувватлайди.

Болгария Халқ Республикаси бутун дунёда тинчликнинг асосий устуни, жаҳон революцион жараёнини ҳаракатга келтирувчи асосий куч —социалистик лагерь мамлакатлари билан дўстлик ва ҳамкорликни бундан буён ҳам мустаҳкамлаб бораверади.

Митингда П. М. Машеров нутқ сўзлади. У КПСС ва СССР шаънига айтилган яхши сўзлар учун республика раҳбарларига, бутун болгар халқига қизғин миннатдорчилик билдирди ва совет халқи билан болгар халқининг қардошлик алоқалари бундан буён ҳам мустаҳкамланиб ва ривожланиб бораверади, деб ишонч билдирди.

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ШОНГБЕНИНГ Ш О Л И МАЙДОНЛАРИ

Вьетнам Коммунистик партияси ва Коммунистик ёшлар иттифоқи чақириғига кўра ВСР жанубида жойлашган Шонгбе вилоятига ташландиқ ва янги ерларни ўзлаштириш учун Хошимин шаҳридан ёш кўнгиллилар янги отрядларининг келиши давом этмоқда. Ҳозир улар 150 минг кишидан ортиқ. Уларнинг меҳнати туфайли урушдан топталган ер яна жонланди, биринчи ҳосил берди.

Вилоятнинг партия ва халқ комитетлари кўчиб келганларга катта ғамхўрлик кўрсатмоқдалар. Улар келганларнинг ҳаммасига ишлаб чиқариш учун техника ва моддий воситалар бермоқдалар, озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминламоқдалар, турар-жойлар, мактаблар, кутубхоналар, ошхоналар қурилиши учун ссуда ажратмоқдалар. Бу ерда медицина хизмати йўлга қўйилмоқда, касалхона ва медицина пунктлари қурилмоқда.

Ҳозирги вақтда вилоятнинг янги иқтисодий районлари жамоаларида 44 умумий таълим мактаблари ишламоқда, уларда деҳқонларнинг 22 мингдан ортиқ фарзанди ўқимоқда. 1976 йилнинг охирига келиб вилоятда кўнгиллилар отряди томонидан кўчиб келганларга 37 мингдан ортиқ уйлар, 250 дан кўпроқ маданий-маиший бинолар, спорт иншоотлари қурилди.

Маҳаллий ҳокимият органлари ишлаб чиқаришни ташкил этишда ҳам жуда катта ёрдам кўрсатдилар. Бир йил мобайнида янги ҳосил учун 3500 гектардан ортиқ ер тикланди, ўзлаштирилди ва уруғ экилди. Фақатгина 1976 йилнинг декабрида вилоят маъмуриятининг деҳқонларга берган қишлоқ хўжалик техникаси туфайли 2 минг гектардан ортиқ қўриқ ер экин-тикинга тайёрланди.

Янги иқтисодий районлар аҳолисининг асосий вазифаси ўзини йил мобайнидаги озиқ-овқатга бўлган эҳтиёжини таъминлашни ташкил этишдир. Бу масала жуда мураккабдир, чунки қишлоқлардаги ёш меҳнаткашлар собиқ шаҳарликлардир. Бу ерга келишга қадар улар деҳқон меҳнати билан нотаниш эдилар. Амалда эса улар деҳқончиликнинг мураккаб касбини энди эгаллай бошладилар.

Янги иқтисодий районлардаги ишлар — Вьетнам Социалистик Республикаси жанубий вилоятлари ёшлари учун яхши мактабдир. Мамлакатнинг бу ердаги қисмида биринчи марта шимолда кўпдан бери ишлаб келаётган социалистик коллектив хўжаликларининг намунаси — коллектив ишлаб чиқариш бригадалари ташкил этиш бошланди. Янги иқтисодий районларни ташкил этиш майда якка хўжаликлардан йирик социалистик хўжаликка ўтишга қўйилган қадамдир.

Тажриба ва билимнинг етишмаслиги ёш кўнгиллиларни довдиратиб қўймади. Улар мамлакат қишлоқ хўжалигини тез суръатлар билан ривожлантириш ҳақидаги ВКП IV съезди қўйган вазифани бажариш йўлида турган қийинчиликларни енгишларига қатъий ишонадилар.

А. ЗЮЗИН, (АПН).

ХАНОЙ.

ҲАР ГЕКТАР ЕРДАН — МЎЛ ҲОСИЛ УЧУН

ПАХТАЗОР АГРОТЕХНИКАСИ ХУСУСИЯТЛАРИ

Пахтакорлар ишида баҳорги муҳим ташвишлар — суғориладиган ерлардаги асосий экин— чигит экиш даври яқинлашмоқда. Ўтган йилдагига нисбатан чигит экиш учун ажратилган майдонлар унча кўпайгани йўқ. Пахта етиштиришнинг оширилган планини асосан ҳосилдорликни янада ошириш ҳисобига бажариш таъминланмоғи керак.

Маълумки, ўтган мавсумда пахта тайёрлаш давлат плани умуман ошириб бажарилгани ҳолда республикадаги бир қанча колхозлар, совхозлар, районлар планда кўзда тутилган ҳосилни етиштира олмай, мамлакат олдида қарздор бўлиб қолдилар. Бундай ҳол энг аввало амалда синовдан ўтган агротехника тадбирларидан четкинилган жойларда юз берди. Айрим хўжаликларда баҳорги шўр ювиш даврида ортиқча сув қуйишга берилиб кетилди, бу эса ернинг етилишини ва экиш муддатларини кечиктириб юборди. Кўчатлар қалинлигини кескин ошириб, ягана қилмаган, ғўзани вегетация даврида етарли озуқа билан таъминламаган колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ҳамда мутахассислари ҳам хатога йўл қўйдилар.

Ўтган кузда об-ҳавонинг ноқулай келиши пахта теримини кечиктириб юборди. Натижада, далаларни янги ҳосил учун тайёрлаш чўзилиб кетди. Шунингдек, қишнинг қаттиқ келиши, чўзилиб кетиши ҳам таъсир кўрсатди. Лекин дала ишларини бажариш учун февралдаги очиқ кунлардан ва мартда куннинг исиб кетишидан фойдаланган хўжаликлар ва районларда кечикиш бартараф қилинди. Масалан, баҳорда ҳайдаш учун кўп ер қолган Бухоро областида бу иш асосан тугалланди. Амударё қуйи оқимидаги айрим хўжаликларда сўнгги кунларда шўр ювиш суръати ошди. Лекин умуман Хоразм области ва Қорақалпоғистон АССРда шўр ювиш учун ҳали кўп иш қилиниши керак. Шўр ювиш учун вақт кам қолган жойларда тупроқни тузсизлантиришни кеча-ю кундуз давом эттириш, бутун участканинг шўри баравар ювилишини қатъий назорат қилиб бориш керак. Ернинг етилишини тезлатиш учун ер усти сувларининг тез оқиб чиқиб кетишини таъминлаш муҳимдир. Фарғона водийси ва Мирзачўл районларида мутахассислар ҳамда сувчилар шўр ювиш сифатини кузатиб бормоқдалар, мелиорация тармоқларининг тўсиб қўйилишига, кўмилиб қолишига йўл қўймаётирлар, зарур ҳолларда эса вақтинчалик зовурлар ўтказмоқдалар.

Сурхондарё, Қашқадарё, Наманган областларининг кўп йиллик тажрибаси шуни кўрсатадики, запас суғориш мўл ҳосил етиштиришнинг муҳим воситасидир. Экишдан олдин запас сув берилган майдонларда чигит экилгандан сўнг уни ундириб олиш учун чигит суви берилган майдонлардагига нисбатан ҳосилдорлик 3-5 центнер ортиқ бўлади.

Чигитни оммавий равишда экишга киришишга қадар яна 500 минг гектар ерга запас сув бермоқ керак. Бироқ сўнгги вақтда бу ишнинг суръати бўшашиб кетди.

Бу йилги мавсумнинг шарт-шароитларига кўра пахтазорларнинг бир қисмига ҳайдашдан олдин минерал ва органик ўғит солинмади. Бундай далаларга белгиланган ўғит нормасини тупроқни экишга тайёрлаш ишлари вақтида солиш лозим. Бунда ўтган йилларнинг хатосини такрорламаслигимиз керак. Илгари кўпгина хўжаликлар экишдан олдин азотли ўғит солмай хатога йўл қўйдилар. Республика хўжаликлари пахтазорларга 16 миллион тоннадан ортиқ органик ўғит чиқардилар. Бу ҳозир пайкалларга солиняпти.

Эрта баҳордаги ёғингарчиликнинг фойдаси бор, албатта. Лекин бундай шароитда чигитни экишга сифатли тайёрлаш, унинг чириб кетиши ҳамда ниҳолларнинг илдиз чириш касаллиги ва гоммоз билан зарарланишининг олдини олиш алоҳида аҳамиятга эгадир. Шу сабабли чигитни дорилашни тезлаштириш ғоят муҳим. Андижон областидан намуна олиб, ҳар бир колхоз ва совхозда ивитилган чигитни дорилайдиган махсус пунктлар ташкил этиш фойдалидир.

Республика колхоз ва совхозларида чигит экадиган 25 мингга яқин агрегат бор. Бу техника ҳар бир зонада чигитни энг қулай муддатларда, етти-саккиз иш кунида экиб олиш учун етарлидир. Бизнингча яхши қизимаган тупроққа чигит ташлаш кўнгилсизликларга олиб келишини такрорлаб ўтиришнинг ҳожати бўлмаса керак. Таваккал қилишга зарурат йўқ. Экишни тупроқ яхши қизигандан сўнг бошламоқ керак. Ҳавонинг бир кеча-кундуздаги ўртача ҳарорати 12-14 даражага етганда тукли чигитни, 15-16 даражага етганда туксизлантирилган чигитни экишни бошлаш лозим.

Пахтачиликда юз бераётган қулай ўзгаришлар яъни агрофоннинг ортаётганлиги, интенсивлаштириш воситаларининг муттасил кўпаяётганлиги тупроқ, иссиқлик ва бошқа шароитларга қараб экиш нормасини табақалаштириш имконини беради. Ўтган йиллар тажрибасидан фойдаланиб ҳар гектар ерга 60-80 килограмм тукли чигит, 30-40 килограмм туксизлантирилган чигит экиш тавсия қилинади. Шуни ҳам айтиш керакки, уяларга белгиланган миқдорда чигит ташлайдиган сеялкадан фойдаланилганда ҳар гектар ерга 30-40 килограмм туксизлантирилган чигит сарфланади. Ҳозир бундай чигит анча кўп миқдорда тайёрланди ва белгиланган миқдорда чигит экиш топшириқларини ошириб бажариш чораларини кўрмоқ керак.

Республикамизнинг энг илғор районларидан бири Оқолтин районида шу кунларда синов мақсадида оммавий равишда чигит экиляпти ва ҳар бир экиш агрегатини текширувдан ўтказиш шарт қилиб қўйиляпти. Бунда хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассислари иштирок этмоқдалар. Ҳар бир операциянинг юксак сифат билан бажарилиши текшириб кўриляпти. Қаторларнинг тўғрилигига, қатор ораларининг бараварлигига, чигит устига тушган тупроқнинг зичланишига ва суқачаларни создашга алоҳида эътибор беріляпти.

Экиш-тикиш кунларида колхоз ва совхозларнинг, қишлоқ хўжалик органларининг раҳбарлари ҳамда мутахассислари алмашлаб экишга риоя қилинишига, алмашлаб экишни ўзлаштиришга алоҳида талабчанлик кўрсатишлари лозим. Самарқандлик деҳқонлардан намуна олиб, қатъият билан ижодий иш тутиш керак. Улар, масалан, барча янги бедазорларни алмашлаб экиш далаларига жойлаштирдилар. Маккажўхори ҳам алмашлаб экиш схемаси асосида экилади.

Чигит экиш даврида ёғингарчилик бўлиши мумкин. Шу сабабли қатқалоққа қарши кураш воситаларини ҳозирдан тайёрлаб қўймоқ керак. Баҳорнинг эрта бошланганлиги, иссиқ келиши ғўза зараркунандалари актив ривожланиши мумкинлигидан дарак беряпти. Бинобарин, дала четларини, уватларни, йўл бўйларини, дарахтларни профилактик дорилашни кучайтириш лозим.

Профилактик дорилаш нақадар яхши самара беришини Шаҳрисабз, Китоб ва бошқа бир қанча районларнинг хўжаликлари тажрибаси тасдиқлаб турибди. Бу районларда профилактика системаси ғўза вегетацияси даврида химиявий ишлов беришни кескин камайтириш ва ҳосилни зараркунандалардан сақлаб қолиш имконини берди.

Пайкалларга ҳар бир қаторда чигит текис униб чиққандан сўнггина экиш сифатини юқори деб ҳисоблаш мумкин. Ҳозирданоқ экинни яхшилаб парвариш қилишга, ниҳолларни сақлаб қолишга ва қатор ораларига биринчи марта ишлов беришни тўғри ўтказишга тайёрланмоқ керак. Қатор ораларига ишлов беришнинг биринчи турини ғоят сифатли ўтказиш айниқса муҳимдир. Чунки ёғингарчилик туфайли бегона ўтлар кўп униб чиқиши ва илдиз чириш касаллиги ривожланиши мумкин. Чигитни барвақт экиш муваффақиятларини мустаҳкамлаб қолмоқ учун биринчи культивацияни умуман хўжалик бўйича экиш тугатилишини кутиб турмай, чигит униб чиқиши биланоқ бошламоқ керак.

Тошкент, Самарқанд, Андижон областлари колхоз ва совхозларида чигит экиш план-графиклари тузиб чиқилди. Экиш ишлари сифати учун шахсий масъулият ва иш сифатини назорат қилиш кўзда тутилган. Ҳамма хўжаликларда ана шундай планлар бўлиши лозим. Экиш сифатининг юксак бўлиши учун кураш раҳбарлар ва мутахассисларнинг, барча деҳқонларнинг асосий иши бўлмоғи керак.

Ш. ИБРОҲИМОВ, қишлоқ хўжалик фанлари доктори, Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари; А. ИМОМАЛИЕВ, В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг мухбир аъзоси, Бутуниттифоқ пахтачилик илмий-тадқиқот институтининг директори; А. ДУДКО, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги пахтачилик бош бошқармасининг бошлиғи.

(«Сельская жизнь». 23 март 1977 йил).

Вьетнам жанубида саводсизликни тугатиш муваффақиятли олиб борилмоқда. Умумтаълим мактаблари шохобчаларини кенгайтириш билан бир қаторда кечки мактаблар ва курслар сонини оширишга катта эътибор берилмоқда. Суратда: Куангнам — Дананг вилоятидаги қишлоқлардан бирида саводсизликни тугатиш курсларида дарс бормоқда.

ВИА—ТАСС фотоси.

ҲИНДИСТОННИНГ ЯНГИ БОШ МИНИСТРИ

ДЕҲЛИ, 24 март. (ТАСС). Ҳиндистон президенти вазифасини бажарувчи Б. Д. Жатти бугун Мораржи Десаини Ҳиндистоннинг янги бош министри сифатида қасамёд қилдирди. М. Десаи Ҳиндистондаги парламент сайловида ғалаба қозонган Жаната парти блокининг кенгашида шу блокнинг парламентдаги фракцияси раҳбари қилиб сайланган эди. Конституцияга биноан, бу вазифа унга ҳукумат тузиш ҳуқуқини берди.

Мораржи Десаи 1896 йилда туғилган. 30-йилларнинг бошларида Махатма Ганди бошлаган «Гражданлар бўйсунмаслиги» ҳаракатига қўшилганди. М. Десаининг Ҳиндистон Миллий конгресси (ХМК) партиясига кириши ҳам шу даврга тўғри келади. У Ҳиндистоннинг миллий мустақиллик учун курашида қатнашган. Ҳукуматда бир қанча лавозимларни эгаллаган. 1969 йилда ХМК партияси бўлиниб кетгунига қадар бош министр ўринбосари ва молия министри бўлганди. Шундан кейинги йилларда у ХМК дан ажралиб чиққан конгресс ташкилоти партиясининг раҳбарларидан бири бўлганди. 1977 йилнинг январида Жаната парти оппозицион партиялар блоки тузилгач, унда раислик лавозимини эгаллади.

Тежамкорлик ва иқтисод қилиш жамоат кўриги

МАВСУМ МАСЪУЛИЯТИ

РЕСПУБЛИКАМИЗДА МИНЕРАЛ ЎҒИТЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ САМАРАДОРЛИГИНИ ЯНАДА ОШИРАЙЛИК

КПСС XXV съезди ва партия Марказий Комитети 1976 йил октябрь Пленуми ўнинчи беш йилликда қишлоқ хўжалигини тез суръатлар билан ривожлантириш вазифасини олға сурди. Кам меҳнат ва маблағ сарфлаб, кўп ва сифатли маҳсулот етиштириш, экинлар ҳосилдорлигини ва ялпи ҳосилни мунтазам ошира бориш асосий вазифалардан бири бўлиб қолди. Ана шу мақсадда ўнинчи беш йилликнинг бошлариданоқ қишлоқ хўжалигига капитал маблағлар сарфлаш асосий уч йўналишга — қишлоқ хўжалигини механизациялаш, мелиорациялаш ва химиялаштиришга мужассамлаштирилмоқда. Булар эса ўз навбатида деҳқончиликда мўл ҳосил етиштириш ва экинлар ҳосилдорлигини ошириш учун пухта замин яратиш имконини бераётир. «Бу замин қишлоқ хўжалигини экономиканинг юксак даражада ривожланган секторига айлантириш учун мустаҳкам, салмоқли заминдир», — деб таъкидлаган эди ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС XXV съездига Ҳисобот докладида.

Республикамиз халқ назоратчилари партиямиз XXV съезди ва Марказий Комитет октябрь Пленуми қарорларининг бажарилишини изчиллик билан назорат қилиб бормоқдалар. Қишлоқ хўжалигини механизациялаш, техника қувватидан унумли фойдаланиш, минерал ўғитлар, ўсимликларни ҳимоя қилишнинг химиявий воситаларини ўз ўрнида омилкорлик билан ишлатиш умумхалқ назорати остига олинган. Улар, айниқса, минерал ўғитларни ташиш ва асраш вақтида исрофгарчиликни қисқартириш, агрохимия хизматини яхшилаш, ҳар бир хўжаликнинг хусусиятини ҳисобга олиб, ҳосилни кўпайтириш имконини берадиган барча имкониятлардан оқилона фойдаланиш, ўғитларнинг самарадорлигини оширишни қаттиқ назорат қилиб бормоқдалар. Яқинда республикамиз бўйича ўтказилган оммавий текшириш ва рейдларда ҳам ана шу вазифаларнинг қандай бажарилаётгани чуқур ўрганилиб, атрофлича таҳлил қилинди.

Халқ назоратчилари 989 колхоз ва совхозда, «Узсельхозтехника» бирлашмасининг қирқдан ортиқ савдо базаларида бўлиб, минерал ўғитларнинг сақланиши ва улардан самарали фойдаланишнинг боришини кўздан кечирдилар. Текшириш шуни кўрсатдики, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, «Узплодоовошчвинпром» бирлашмаси, «Узсельхозтехника», «Главсредазирсовхозстрой» ва уларнинг органлари колхоз ва совхозларни минерал ўғитлар билан таъминлаш, хўжаликларга агрохимия хизмати кўрсатишни такомиллаштириш, қишлоқ хўжалигини химиялаштиришнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш борасида кўпгина ибратли ишлар қилмоқдалар.

Минерал ўғитлардан самарали фойдаланилаётгани туфайли пахта ва бошқа экинлар ҳосилдорлиги кейинги йилларда анча ўсди. Ўтган йилнинг ўзида республикамиз колхоз ва совхозлари деҳқончилик учун 2,6 миллион тонна, шу жумладан пахтачилик учун 2,1 миллион тонна минерал ўғит ишлатдилар. Агар саккизинчи беш йилликда ҳар йили бир килограмм соф азот ҳисобига 11,5 килограмм пахта етиштирилган бўлса, тўққизинчи беш йилликда бу рақам 13,2 килограммга, 1976 йилда эса 14 килограммга етди. Ҳар гектар ердан 30 центнердан «оқ олтин» йиғиб-териб олинди. Халқ назоратчилари айниқса намунали фаолият кўрсатган Тошкент, Фарғона, Самарқанд ва Андижон областларида ҳар килограмм соф азот ҳисобига 14,6-16,2 килограммдан, баъзи илғор хўжаликларда эса 20 килограммгача пахта етиштирилди.

Республикамизда шу кунларда ўн иккита зонал агрохимия лабораториялари колхоз ва совхозларга хизмат кўрсатмоқда. Улар тупроқнинг таркибини текшириб, хўжаликларни агрохимия карталари, шунингдек минерал ўғитларни ҳамда қишлоқ хўжалигини химиялаштиришнинг бошқа воситаларини тўғри ишлатиш учун тавсияномалар билан таъминламоқдалар.

Жойларда ўтказилган текшириш ва рейдлар минерал ўғитлардан фойдаланишда баъзи жиддий камчиликларга ҳам йўл қўйилаётганлигини кўрсатди. Бундай нуқсонлар, айниқса, колхоз ва совхозларда, қишлоқ хўжалиги ташкилотларида ҳамда «Узсельхозтехника» бирлашмаларининг савдо базаларида минерал ўғитларни сақлаш, ташиш ва фойдаланишда рўй бермоқда. Баъзи ташкилотларда планлаштириш ва ташкилотчилик ишлари тўғри ташкил этилмаганлиги сабабли районлар, хўжаликлар ва бригадаларни ўғит билан таъминлашда нотекислик бўлиб турибди. Хўжаликларда эса ўғитлар план-топшириқларини ҳисобга олмай, тупроқ картограммаси талабларига хилоф тарзда ишлатилаётир. Халқ назоратчилари Сирдарё областида текшириш ўтказиб, ўтган йили 27 та хўжалик 2,5 минг тонна фосфор ўғитларини кам олганлигини, айни пайтда 7 колхоз ва совхозга ана шу турдаги ўғитлар нормадан анча кўп миқдорда ажратилганлигини аниқладилар. Жиззах областидаги 21 хўжалик нормадан ташқари 6,9 минг тонна минерал ўғит олгани ҳолда, 11 колхоз ва совхозга эса 2,2 минг тонна ўғит оз берилган.

Тақсимот ишидаги бундай нотекислик Бухоро областида ҳам рўй берди. 51 хўжалик азот ўғитларини, 73 хўжалик фосфор ўғитларини, 42 хўжалик эса калий ўғитларини планда белгиланганидан анча кам миқдорда олдилар. Шуниси таажжубланарлики, Бухоро районидаги Карл Маркс номли колхозда 5 бригадага йиллик норманинг 150-160 проценти миқдорида азот ўғитлари берилгани ҳолда, 2 бригада тупроқ картограммаси бўйича ерга солиши лозим бўлган ўғитнинг учдан икки қисмини ололган, холос.

Халқ назоратчилари текшириш пайтида Қашқадарё, Самарқанд, Хоразм ва бошқа бир қатор областларнинг хўжаликлари шу пайтгача бу йилги деҳқончилик учун етарли миқдорда минерал ўғитлар билан таъминланмаганликларини аниқладилар. Масалан, Сирдарё ва Оқолтин районларига текшириш ўтказилган кунгача азот ўғитларининг 60 проценти, Ховос ва Гулистон районларига 31-35 процентигина берилган. Оқолтин районидаги Усмон Юсупов номли совхоз фосфор ўғитларининг 15 процентинигина ололган, холос. Шу райондаги Ворошилов номли совхозда ҳам ана шундай аҳвол рўй бермоқда.

Колхозларга ва бригадаларга минерал ўғитларни етказиб беришни ташкил этишда ҳам жиддий камчиликлар рўй беряпти. Хўжаликлар ўғитнинг асосий қисмини мослаштирилмаган ўз транспорт воситаларида ташиб олишга мажбур бўлмоқдалар. Бу эса ўз навбатида кўплаб ўғитнинг тўкилиб-сочилиб нес-нобуд бўлишига олиб келяпти. Бундай исрофгарчилик «Каракалпакирсовхозстрой» бошқармасининг ишлаб чиқариш техникасини комплектлаштириш бошқармаси, «Узсельхозтехника» Тахиатош ва Дўстлик районлараро бирлашмалари базаларида рўй бераётганлиги халқ назоратчилари томонидан аниқланди. Шуниси ажабланарлики, бу ерда жўнатилаётган ўғит ўлчанмай ва унинг оғирлиги ҳужжатларда кўрсатилмай юборилаверади. «Узсельхозтехника» бирлашмаларида ўтган йилда минерал ўғитларни хўжаликларга махсус транспортларда ташиб бериш плани фақат 85 процент, Хоразм, Андижон ва Бухоро областларида эса 62-76 процент қилиб бажарилди.

«Узсельхозтехника» район бирлашмалари ва савдо базалари кўпинча омборхона бинолари бўшамаган колхоз ва совхозларга кузги-қишки даврда минерал ўғитлар ажратмаслик тўғрисидаги тартиб-қоидага хилоф тарзда иш тутмоқдалар. «Узсельхозтехника» Яккабоғ район бирлашмаси ўзида сақлаш имконияти бўла туриб, «Партия XXIV съезди» ва «Шарқ юлдузи» колхозларига қишки мавсумда 450 тонна минерал ўғит жўнатди. Бу хўжаликларда омборхона бинолари бўлмагани сабабли ўғитлар қор ва ёмғир остида сақланди. Бундай аҳвол Андижон ва Балиқчи районларида ҳам рўй берди.

Минерал ўғитлар ҳақида гап кетганида деҳқонларимиз уни қадрлаб «ўғитнинг ҳар мисқоли олтинга тенг», дейишади. Аммо омборхона бинолари қурилиши суст олиб борилаётгани сабабли айрим хўжаликларда ана шу қимматбаҳо ўғитлар қор-ёмғир остида тоғ-тоғ қилиб уйиб қўйилган. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлигининг колхоз ва совхозларидаги типовой омборхона бинолари фақат 630 минг тонна, «Узплодоовошчвинпром» хўжаликларида эса 32 минг тонна ўғит сиғимига эга. Ўнинчи беш йилликнинг иккинчи йилида хўжаликларда атиги 1000 тонна ўғит сақланадиган 2 та омборхона биноси қуриш мўлжалланяпти, холос.

Халқ назоратчилари текшириш пайтида «Главсредазирсовхозстрой»га қарашли «Қораўзак», «Маданият» ва «Октябрь» совхозларида ҳар бири минг тонна ўғит сақлашга мўлжалланган 3 та омборхона биноси қурилиши 10-12 йилдан бери давом этиб келаётганлиги сабабларини аниқладилар. Ўтган йили Қорақалпоғистон АССРда 18 минг сўмлик қурилиш ишлари планлаштирилган бўлса ҳам ажратилган маблағ ўзлаштирилмай қолди. «Нукус» совхозида фойдаланиш учун топширилган омборхона биноси чала қурилгани сабабли ҳали ҳам ишлатилмаётир. Омборхона бинолари етишмаётгани сабабли Сирдарё областидаги «Фарғона» ва «Андижон» совхозларида очиқ ҳавода қолдирилган 400 тонна аммофоснинг 40 тоннаси фойдали хусусиятини йўқотган. Тошкент областидаги «Бўстонлиқ» совхозида 1972 йилдан бери уюлиб ётган 500 тонна калий ўғитлари тош бўлиб қотиб қолган. Шу областдаги 7 та хўжаликда нотўғри сақлангани учун 1100 тонна ўғитнинг 90 тоннаси нобуд бўлган. Бундай аҳвол Қорақалпоғистон АССР, Хоразм области хўжаликларида, «Узсельхозтехника» Қашқадарё, Сурхондарё, Жиззах, Бухоро, Наманган областлари, шунингдек район бирлашмалари савдо базаларида ҳам рўй бермоқда. Бир қатор хўжаликларда омборхона биноларида уруғлик ва қурилиш материаллари сақланяпти. Баъзи жойларда эса ўғит заҳарли химикатлар ва цемент билан аралаштириб юборилган. Умуман, халқ назоратчилари текшириш ўтказган колхоз ва совхозларда, «Узсельхозтехника» базаларида 18,5 минг тонна азот, 36,5 минг тонна фосфор ва 14,3 минг тонна калий ўғитлари нотўғри сақлангани сабабли 15 минг тоннадан кўпроқ минерал ўғитларнинг фойдали хусусияти йўқолгани маълум бўлди.

Халқ назоратчилари, шунингдек, текшириш ва рейдларда агрохимик-агроном кадрлар тайёрлаш соҳасида ҳам бир қатор камчиликлар рўй бераётганлигини аниқладилар. Республика Қишлоқ хўжалиги министрлиги системасидаги 1140 колхоз ва совхозлар фақат 389 нафар ана шундай мутахассисларга эгадирлар. Район агрохимик-агрономлари штати эса фақат 75 процент атрофида комплектлаштирилган.

Экинлар ҳосилдорлигини ва ялпи ҳосилни ошириш имконини берадиган минерал ўғитларнинг нотўғри сақланаётгани ва ишлатилаётгани ана шу ишга мутасадди бўлган республика Қишлоқ хўжалиги министрлиги, «Узсельхозтехника» бирлашмаси, «Главсредазирсовхозстрой», «Узплодоовошчвинпром» бирлашмаси раҳбарлари томонидан бу ишга алоҳида масъулият билан қаралмаётгани, хўжасизлик фактларига қарши зарур чоралар кўрилмаётгани сабабли рўй бермоқда. КПСС XXV съезди қарорларида минерал ўғитлардан рационал фойдаланиш зарурлиги алоҳида таъкидланган. Колхоз, совхозларда ва базаларда бу иш ана шу вазифалар даражасида амалга оширилмоғи лозим.

С. РАШИДОВ,
Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети раисининг ўринбосари.

ЎЗБЕКИСТОН—ИВАНОВОГА

Жонажон партиямиз ва ҳукуматимизнинг Россия Федерациясининг ноқоратупроқ зонасини ўзлаштириш тўғрисидаги қарорида халқимиз олдига жуда катта вазифалар қўйилди. Ноқоратупроқ ерларнинг ҳосилдорлигини ошириш, янги хўжаликлар барпо этиш, коммунистик мўл-кўлчиликка эришиш ана шу ерда меҳнат қилаётган бунёдкорларнинг эзгу мақсади бўлиб қолди.

Россия Федерациясининг Иваново ва Новгород областларида ҳам улкан бунёдкорлик ишлари олиб бориляпти. Бу хайрли ишга Ўзбекистон мелиораторлари ва қурувчилари ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар.

«Ўзбекистон» ва «Дўстлик» — Иваново областида барпо этилаётган хўжаликлар номи. Бу хўжаликларнинг истиқболи порлоқ. Улар беш йилликнинг охирига бориб, ҳозир областда тайёрланаётган сабзавотнинг деярли тенг ярми миқдорида маҳсулот етказиб бериши керак. Сут ва тухум тайёрлаш ҳам кўпаяди.

СУРЪАТГА—СУРЪАТ ҚЎШИБ

«Ўзбекистон» совхози барпо этилаётган марказдан туриб қурилиш манзарасини тўла кузатиш мумкин. 25 та икки қаватли коттеж, маданий-маиший марказлар, ишлаб чиқариш пунктлари жадаллик билан қурилмоқда. Ўзбекистонлик бинокорлар Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги шарафига мусобақани қизитиб, ўз зиммаларига юксак мажбуриятлар олишган.

Ноқоратупроқ ерларни ўзлаштиришда бошқирд қизи Р. Зокирова, рус йигит А. Бусик, тожик йигити Б. Мамадмуродов, ўзбек ўғлони монтажчи Ж. Исроилов қўлни-қўлга бериб меҳнат қилишмоқда. Ўзбекистондаги қўриқ ерларни ўзлаштиришда фидокорона ишлаган М. Рўзиқуловнинг оиласини бу ерда яхши билишади. У билан бирга рафиқаси ва ўғли «Ўзбекистон» совхози қурилишида меҳнат қилмоқда. Янгиер қурилиш техникумини тугатган комсомол қиз Қ. Холиқова эса темир-бетон маҳсулотлари заводини реконструкция қилишда мастер бўлиб ишламоқда.

Бир сўз билан айтсак, ўзбекистонлик бунёдкорлар Иваново областида ўз зиммаларига олган мажбуриятни шараф билан бажариш учун суръатга суръат қўшиб ишлашмоқда.

Суратларда: 1. Бинокорлар янги қурилаётган уй олдида. 2. М. Рўзиқулов ўғли Ренат билан бирга республикамиз янгиликлари билан танишмоқда.

И. Динни фотолари.

(ЎзТАГ).

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ БАҲОРИ ОДИМЛАРИ

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

МЕХАНИЗАТОРЛАР, ШАЙЛАНИНГ

Чигит экиш оммавий равишда бошланиб кетишига саноқли кунлар қолди. Республикамизда 20 мартгача 80 мингдан зиёд ҳайдов трактори ва 24,5 минг сеялка саф тортди. Бу техника воситалари хўжаликларга чигит экишни 7-8 иш кунида ўтказиш имконини беради. Чигит экишни қисқа ва қулай агротехника муддатларида ўтказиш учун ишни уюшқоқлик билан ташкил этиш керак.

Кейинги йилларда республика қишлоқ хўжалиги кўплаб мураккаб экиш техникаси ола бошлади. Хўжаликларга 4 мингдан зиёд экувчи пневматик агрегатлар келтирилди. Бу машиналар бирмунча такомиллаштирилган бўлиб, уларни бошқариш учун етарли маҳорат ва тажриба лозим.

Иш муваффақияти кўпроқ техника хизматини тўғри ташкил этишга боғлиқдир. Барча техника воситалари, кўчма ремонт устахоналари ҳамда ёнилғи билан таъминловчи машиналарнинг мавсумга шайлигини синчиклаб текшириш лозим. Ҳозирги пайтда республика хўжаликларида техника хизмати учун мўлжалланган мингдан зиёд агрегат, 3560 та механизациялашган ана шундай техника воситалари ва 1980 та кўчма ремонт устахонаси мавжуд.

«Узсельхозтехника» системасида техника хизмати кўрсатадиган 188 агрегат, 636 кўчма ремонт устахонаси ва 152 ёнилғи мойлаш материаллари билан таъминлайдиган техника воситалари бор. Бу техникани маҳоратли созловчилар бошқарса, экиш агрегатлари узлуксиз ишлайди. Мазкур тадбир билан шуғулланадиган мастер-созловчилар кўчма агрегатларнинг вазифалари анча кенг эканлигини яхши билишлари даркор.

Агар экиш агрегатлари тўғри ишлаб турса, ерга уруғ қадаш сифатли ўтказилади, ниҳоллар қалинлиги, уларнинг ривожланиши ҳамда ҳосилдорлиги кўнгилдагидек бўлади.

Агар чигит экиш сифатли ўтказилса, кейинги агротехника тадбирлари — ғўза қатор ораларини культивация қилиш, чеканка ва ҳосил терими муваффақиятли ўтказилади. Ғўзани механизация воситасида парвариш қилиш чигит экишдан бошланади.

Чигит экишни сифатли ўтказиш учун агрегатлар мумкин қадар кундузи ишлаши керак, бунинг учун техника бир меъёрда ишлаб туришини таъминлаш зарур. Шуларни ҳисобга олиб ишчи кучи ва техника воситаларини сафарбар этиш лозим. Ҳозирги вақтда кўпгина колхоз ва совхозларда бир вақтнинг ўзида ўғит ва гербицид ташлаб кетадиган сеялкаларни осиш, культиваторларни ўрнатиш ишлари ниҳоясига етказилди. Бироқ, Қорақалпоғистон АССР, Хоразм, Қашқадарё ва Фарғона областларининг баъзи хўжаликларида сеялкалар ўрнатиш пайсалга солинмоқда.

Бир сўз билан айтганда, экиш агрегатларининг ҳар бирини яна бир бор кўздан кечириш керак, токи, бу агрегатлар долзарб дамларда техник сабабларга кўра бекор туриб қолмасин. Экиш даврида колхоз ва совхозлар, «Узсельхозтехника» бирлашмаларининг устахоналарида экувчи экипажлар буюртмасини тез муддатда бажарилиши учун ишни икки сменада ташкил этиш зарур.

Йил сайин республика хўжаликларида механизаторлар армияси «Узсельхозтехника», колхоз-совхозлар қошидаги курслар ҳамда ҳунар-техника билим юртларини битирган ёшлар ҳисобига кўпайиб бормоқда.

Юбилей йилида мўл ҳосил етиштириш ва олинган мажбуриятларни шараф билан уддалашни таъминлаш учун экиш ишларини жадал суръат билан аъло сифатли ўтказиш керак. Бу республикамиз механизаторларининг шарафли бурчидир!

УРУҒ ЕРГА ТУШДИ

ҚАРШИ, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Кунлар исиб кетди. Деҳқон иш жойини далаларга кўчирди. Баҳорнинг ҳар бир куни, ҳар бир дақиқаси деҳқон учун долзарб ва қадрли. Буни қалбдан ҳис этган Қарши даштида ташкил топган қўриқ Нишон районидаги «Пахтакор» совхозининг деҳқонлари Қашқадарё областида биринчи бўлиб чигит экишга киришдилар. Совхоз деҳқонлари чигит экишни шод-хуррамлик билан бошладилар. Биринчи бўлиб экиш агрегатларини моҳир механизаторлар Ойқиз Раҳимбердиева ва Тўра Ўтаевлар пайкалга киритдилар.

Совхознинг Ойқиз Раҳимбердиева, Маматқул Азимов, Муҳаббат Ғуломова ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бригадалари деҳқонлари чигит экишни қисқа муддатларда амалга ошириш ниятида иш бошладилар.

Эрта-индин совхознинг ҳамма бригадаларида чигит экиш бошлаб юборилади. Далаларда 80 та чигит экиш агрегатлари ишлай бошлайди. Хўжалик механизаторлари чигит экишни 8 иш кунида тугаллаш, уруғни тупроқнинг ўз намига оби-тобида ундириб олиш учун меҳнат қиляптилар. Совхоз пахтакорлари бу йил 4 минг гектар майдоннинг минг гектарига ингичка толали пахта чигитини экадилар.

Хўжалик пахтакорлари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги шарафига ўз зиммаларига оширилган мажбуриятлар олиб меҳнат қиляптилар. Улар ҳар гектар ердан 38 центнердан, жами 15 минг тонна чўл дурдонаси етказиб бериш, кўплаб дон, сабзавот, полиз, чорвачилик ва бошқа деҳқончилик маҳсулотлари етиштиришга бел боғлаб баҳорги ишларни авж олдиряптилар.

П. ГАДОЕВ.

МАККАЖЎХОРИ ПАРВАРИШИ БОШЛАНДИ

ТЕРМИЗ, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Жарқўрғон районидаги «Коммунизм» колхозининг Х. Оллоназаров бошлиқ бригадаси аъзолари қутлуғ йил баҳорини жўшқин меҳнат зафарлари билан бошладилар. Кунлар исиб ернинг ҳарорати кўтарила бошлаши билан 176 гектар ернинг ҳаммасига «ВИР-338» навли маккажўхори уруғини қисқа муддат — 5 кунда экиб бўлинди. Бригада аъзолари юбилей йилида ҳар гектар майдондан 100 центнердан каҳрабо дон, 500 центнердан силосбоп кўкпоя олиш ҳақида ўз зиммаларига юксак мажбурият олиб астойдил меҳнат қиляптилар.

Экин кун санайди деб бежиз айтишмаган. Мана орадан бир ҳафта ўтар-ўтмас қулай муддатларда экилган 50 гектар майдондаги маккажўхори бир текис униб чиқди. Механизаторлардан Раимқул Мустонов, Қурбон Оллоназаров, Абдуназар Мустоновлар дастлабки парваришни бошлаб юбордилар.

Термиз районидаги «Қизил юлдуз» колхозининг Тўра Қулсоатов бошлиқ, Сариосиё районидаги Калинин номли колхознинг Ленин комсомоли мукофоти лауреати Ўлмасхон Ёрова бошлиқ, Шўрчи районидаги «Ленинобод» колхозининг Ҳалима Раҳматова, шу райондаги Охунбобоев номли колхознинг Хушвақт Бобоназаров, Шеробод районидаги «Партия XXII съезди» колхозининг П. Қораев бошлиқ маккажўхорикорлик бригадаларида уруғ униб чиқа бошлади.

Бу йил областда бу қимматли озуқабоп экин учун 12 минг гектардан кўпроқ унумдор ер ажратилди. Область маккажўхорикорлари юбилей йилида 96 минг тонна каҳрабо дон етиштириш мажбуриятини олиб, фидокорона меҳнат қиляптилар.

Шу нарса қувончлики, областдаги 100 та маккажўхорикорлик бригадаси аъзолари Улуғ Октябрь революциясининг 60 йиллиги шарафига гектаридан 100 центнердан дон ҳосили олиш ташаббусини кўтариб чиқдилар. 100 центнерчи маккажўхорикорлар мусобақаси кундан кунга қизғин тус олмоқда.

А. ХАЛИЛОВ.

ЧОРВАДОРЛАР ҒАЛАБАСИ

НУКУС («Совет Ўзбекистони» мухбири). КПСС XXV съезди қарорларини изчиллик билан амалга ошираётган Қорақалпоғистон АССР чорвадорлари дастлабки зафарни қўлга киритдилар. Тайёрлов пунктларига 4690 тоннадан зиёд бўрдоқи ва сўйим гўшти етказиб берилиб, биринчи квартал плани муддатидан илгари бажарилди. Ҳар бош қорамолнинг тирик вазни 350-360 килограммни ташкил этди.

Планнинг бажарилишига Беруний, Хўжайли, Шуманай, Ленинобод, Қўнғирот, Кегайли, Чимбой ва Қораўзак районлари чорвадорлари катта ҳисса қўшдилар.

* * *

АНДИЖОН («Совет Ўзбекистони» мухбиридан телефон орқали). Ленин райони «оқ чашма» ижодкорлари областда биринчи бўлиб сут сотиш бўйича биринчи квартал планини бажардилар. Давлатга 808 тонна сут топширилди. Бу ўтган йилнинг биринчи кварталидагига нисбатан 33 тонна кўп.

Планнинг бажарилишига «Правда Востока», Карл Маркс номли, «Коммунизм», «Ўзбекистон» колхозлари чорвадорлари катта ҳисса қўшдилар.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН КОМСОМОЛИ — 50 ЁШДА

ПАРТИЯНИНГ СОДИҚ ЁРДАМЧИСИ

Қорақалпоғистон комсомоли ҳаётида бугун муҳим воқеа — область комсомол ташкилоти ташкил топганига 50 йил тўлди.

Қорақалпоқ комсомолининг бу юбилейи муҳим даврда — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигига қизғин тайёргарлик кўрилаётган пайтда нишонланмоқда.

Ўртоқ Л. И. Брежнев ВЛКСМ XVII съездида таъкидлаб ўтганидек «...Комсомол босиб ўтган йўлга, унинг шонли ишларига назар ташлар экансиз, у ленинчи Ёшлар Союзи деган юксак номни жуда ҳам муносиб равишда оқламоқда, деб айтиш учун барча асосларга эгамиз».

Дастлабки комсомоллар, комсомол ячейкалари Қорақалпоғистонда 1918 —1919 йилларда вужудга келди. Ўша пайтданоқ улар катта жасорат, партия ишига чексиз садоқат намуналарини кўрсатдилар, янги турмуш учун машаққатли кураш олиб бордилар. Область комсомол ташкилотининг тарихи 1925 йил октябрда бўлиб ўтган область комсомол конференциясидан бошланади. Бу конференция комсомол ташкилотларини мустаҳкамлашда, хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини бажаришда, комсомолнинг ролини оширишда муҳим роль ўйнади.

Биринчи беш йилликлар даврида қорақалпоқ комсомоли социалистик қурилишнинг барча участкаларида фидокорона меҳнат қилди.

Улуғ Ватан урушининг оғир йиллари комсомол учун жиддий синов даври бўлди. Урушнинг дастлабки кунлариданоқ 20 минг комсомол аъзоси партия чақириғига жавобан Қизил Армия сафларига жўнади.

Урушдан сўнг комсомол бутун халқ билан биргаликда халқ хўжалигини қайта тиклаш ва ривожлантириш планларини амалга оширишга ёшликка хос ташаббускорлик билан киришди. Партия ва халқ энг муҳим ва масъулиятли қурилишлар тақдирини ёшлар қўлига ишониб топширди. Қисқа вақт ичида Тахиатош ГРЭСи, коллектор-зовур тармоқлари ва насос станциялари, Чоржўй —Қўнғирот темир йўли, газ магистраллари, Устюртдаги Комсомольск шаҳри бунёд этилди.

Областимиз йигит ва қизлари шу кунларда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдирмоқдалар. Юзлаб комсомол-ёшлар бригадалари «Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги шарафига —олтмиш зарбдор ҳафта!» ҳаракатида фаол қатнашмоқда. Бир беш йилликда икки беш йиллик топшириқларини бажариш, юбилей тантаналаригача икки ярим-уч йиллик планни уддалаш ҳаракатлари қизғин авж олиб кетди. Улар бугун пахтадан, маккажўхори ва шолидан мўл ҳосил етиштириш ташаббускорлари бўлиб майдонга чиқмоқдалар. СССР Олий Советининг депутати, Ленин комсомоли мукофоти лауреати О. Хўжалепесова, Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари П. Рўзимова, У. Болтаниёзов, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати С. Жуманиёзовлар номини бугун Қорақалпоғистонда фахр билан тилга олмоқдалар.

Қорақалпоғистон комсомоли ёшларни коммунистик ғоявийлик, совет Ватанига садоқат, интернационализм руҳида тарбиялашга муҳим аҳамият бермоқда. Қорақалпоғистон комсомоли тарихи область партия ташкилоти тарихидан ажралмасдир. Биз ҳамиша, ҳар соҳада коммунистларга эргашиб, улардан ўрнак оляпмиз. Ўзимизнинг бутун куч, билим, қобилият ва шижоатимизни партия ишига, комсомол ишига сарфлашни олий бурчимиз деб ҳисоблаймиз.

Қ. ДОШУМБОЕВ,
Қорақалпоғистон область комсомол комитетининг биринчи секретари.

САБЗАВОТ ЭКИЛМОҚДА

Хоразм воҳасида ҳам баҳор нафаси кезмоқда. Ҳаво исиб далалар деҳқонни ўз бағрига чорлаяпти. Урганч районидаги Ленин номли колхоз областда биринчилар қаторида эртаги сабзавот экишни бошлаб юборди. Оллоберган Бекжонов бошлиқ бригадада дастлабки куни уч гектар ерга сабзи экилди. Сабзавот экиладиган 32 гектар ернинг шўри сифатли ювилиб, тупроқ тобига келиши биланоқ ер ҳайдаш ва экиш пешма-пеш ўтказилаётир.

Область хўжаликларида сабзавот етиштириш турлари бўйича ихтисослаштирилган ва махсус бригадалар тузилган. Хоразм деҳқонларининг юбилей йилидаги аҳди — 38 минг тонна сабза[illegible] ва 46 минг тонна полиз маҳсулотлари етиштиришдан иборат.

Ф. ЗОҲИДОВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

АХБОРОТ
ЯНГИЛИКЛАР, ВОҚЕАЛАР

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ВА ЎзТАГ МУХБИРЛАРИНИНГ ХАБАРЛАРИДАН

Кўчат ўтқазиш қизғин

НАМАНГАН области далаларида кўчат ўтқазиш қизғин бошланди. Боғбон-соҳибкорларнинг иши ҳар қачонгидан кўпайди. Колхоз ва совхозларда янги боғ-роғлар бунёд этиш билан бир қаторда ариқ ва зовурлар бўйига, кўча четларига ниҳоллар ўтқазиш авж олмоқда. Айни пайтда янги тутзорлар барпо қилинмоқда. Бу ишда Задарё, Учқўрғон, Янгиқўрғон, Чуст районлари пешқадамлик қилмоқда. Шу кунгача областда 50 минг туп тут кўчати ўтқазилди.

Беда экиляпти

Республиканинг жанубида беда экиш тугалланяпти. Ўзбекистон далаларида бу йил 150 минг гектардан ортиқ майдонни ана шу озуқа экини эгаллайди. Колхоз ва совхозлар бу йил кўкламда нуқул «Тошкент-1», «Тошкент-3192», «Милютин-1774» Қорақалпоғистон АССРда ва Хоразм областида районлаштирилган «Хива» серҳосил навларини экмоқдалар.

Злобинчилар аҳди

Андижон тўғони қурилишида ишлаётган А. Козодубов бошлиқ бетончилар бригадаси составида ишлайдиган ўттиз икки киши камайди. «Ортиқча» қурувчилар бошқа коллективларга ўтган бўлса ҳам А. Козодубов ва унинг ўртоқлари қилаётган ишларнинг ҳажми камайгани йўқ. Бунда бригаданинг Злобин усулида меҳнат қилаётганлиги ўз кучини кўрсатди. Пешқадам коллектив Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига қадар йиллик планни бажариш ва топшириққа қўшимча равишда 14 кубметр бетон ётқизишга аҳд қилди.

Боғбонлар учун

Ўрта Осиё ўрмон хўжалиги илмий-тадқиқот институтининг ходимлари боғлар ва токзорлар учун машиналар конструкторлик бюросининг инженерлари билан биргаликда механик равишда олма кесадиган ва кесилган шохларни қуритадиган агрегат яратдилар. Бу агрегат транспорт тракторига тиркалади, айланадиган барабан ва пичоқ ёрдамида олмани кесади.

Машина бир соатда 600 килограммдан ортиқ, яъни олмани қўлдагига нисбатан 8-12 баравар тезроқ кесиб, йилига 3,5 минг сўм маблағни тежайди. Агрегат давлат синовидан ўтди ва кўплаб ишлаб чиқаришга тавсия этилди.

СПОРТ

СУВ ТЎПИ. Таллинда олий лига командалари мамлакат чемпионатининг дастлабки тур баҳслари тугади. Мусобақада иштирок этаётган Тошкентнинг «Меҳнат» командаси ватерполчилари беш имкониятдан 6 очко жамғариб, 12 команда орасида учинчи ўринни эгаллаб турибди.

БАСКЕТБОЛ. Свердловск шаҳрида аёллар ўртасида ўтказилаётган мамлакат чемпионати мусобақаларида куч синашаётган Тошкент жисмоний тарбия институти командаси яхши натижалар кўрсатолмаяпти. Жумладан, сўнгги тўрт учрашувнинг учтасини бой бериб, фақат Ленинграднинг «Спартак» коллективидан 83:68 ҳисобида устун келди.

ФУТБОЛ. Жаҳон чемпионати саралаш мусобақаларига ҳозирлик кўраётган совет терма командаси Белградда Югославия командаси билан куч синашиб, 4:2 ҳисобида ғалаба қозонди. Тўпларни Блохин (иккита) Кипиани ва Буряклар киритишди. Учрашувда «Пахтакор» командаси ҳужумчиси В. Фёдоров ҳам иштирок этди.

ХОККЕЙ. 10—19 апрель кунлари Уфа, Қозон, Свердловск ва Глазов шаҳарларида «Советский спорт» газетасининг соврини учун мусобақалар ўтказиладиган бўлди. Тошкентнинг «Бинокор» командаси совриндорлик учун Қозон шаҳрида куч синашади.

Тошкентдаги «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи аҳоли учун кўплаб ва сифатли маҳсулотлар тайёрлаш борасида намунали ишларни амалга оширмоқда. Улуғ Октябрь шонли 60 йиллиги шарафига корхонада авж олаётган ўзаро социалистик мусобақада Ўн тўртлар ҳаракатига қўшилган ишлаб чиқариш новаторлари пешқадамлик қилишаётир. Суратда: бирлашманинг таниқли ишчиларидан бири, 1978 йил ҳисобига маҳсулот тайёрлаётган Машҳура Қодирова.

А. Тўраев фотоси.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

«ЎН ИККИ УЧРАШУВ»

Ўзбекистон телевидениеси санъат мухлисларини янгидан-янги кўрсатувлари билан мамнун этмоқда. Яқинда «Доира рақсга чорлайди» номли республика ёш раққосаларининг телевизион кўриги бошланган эди. Ўтган якшанба куни телестудия ижодий ходимлари «Ўн икки учрашув» номли эстрада программасини намойиш қила бошладилар.

Бу янги туркумдаги кўрсатувлар телетомошабинларга эстрада коллективларининг ва қўшиқчиларининг ижоди, уларнинг режалари тўғрисида ҳикоя қилади, улар ижросида дилрабо куй ва қўшиқлар гулдастасини тақдим этади. Бундан ташқари, «Ўн икки учрашув» эстрада программасида йилнинг энг яхши қўшиғи аниқланади. Унинг ҳар бир кўрсатувида телетомошабинларга конкурс программасида икки қўшиқ ҳавола этилади. Қўшиқ шайдоларининг хатлари асосида сўнгги кўрсатувда йилнинг энг яхши қўшиғи аниқланади.

Биринчи кўрсатувда «Ялла» ансамблининг истеъдодли қўшиқчиси Наргиз Бойхонованинг «Сен бўлмасанг ёнимда», ёш хонандалар Баҳодир Холиқов ва Гулноз Соатқулова ижросидаги «Дилда баҳор» қўшиқлари конкурс программасида ижро этилди.

А. РЎЗИЕВ.

МАИШИЙ ХИЗМАТ:

ТЕЛЕВИЗОР РЕМОНТИГА АБОНЕМЕНТ

Самарқанд «зангори экран» бирлашмаси телевизорларга йиллик абонемент бўйича хизмат кўрсатишни жорий этди ва шаҳарнинг кўпгина хонадонлари шундай абонементларни сотиб олдилар. Телевизор эгаси аванс тариқасида озгина пул тўлаб қўяди ва мастерлар йилига икки марта келиб телевизорни профилактика кўригидан ўтказади. Бирон носоз жойи чиқса қўшимча ҳақ олмай тузатиб кетади.

Бирлашма қувватларини ошириб бормоқда. Рангли телевизорларни ремонт қиладиган янги цех очилди. Бултур телевизор ремонтига тушган эътирозлар сони икки баравар камайди. (ЎзТАГ).

Суратда: конкурс лауреатлари (юқорида, чапдан) М. Турдиев, И. Никотина, О. Аҳмадиева, А. Матрос.

А. Тўраев фотолари.

ЁШЛАР ИЖОДИ

ХАЛҚАРО КОНКУРС ОЛДИДАН

Скрипка, альт ва виолончел чолғучиларининг III республика конкурсига якун ясалди. М. Ашрафий номидаги Тошкент давлат консерваториясида бўлиб ўтган бу ижодий мусобақада ўттиз беш ёш санъаткор иштирок этди. Барча турда юксак ижрочилик қобилияти ва репертуар танлаш маҳоратини намойиш қилган 9 қатнашчи конкурс ғолиби деб топилди. Улар лауреатлик унвони ва диплом билан тақдирландилар. Ёшлар Вильнюсда бўладиган Бутуниттифоқ конкурсида республикамиз шарафини ҳимоя қиладилар.

П. Чайковский номидаги Москва давлат консерваториясининг кафедра мудири, РСФСРда хизмат кўрсатган артист Фёдор Серафимович Дружинин республика конкурси жюрисига раислик қилди. Махсус мухбиримиз у билан учрашиб, конкурс ва унинг қатнашчилари ҳақидаги таассуротларини сўради.

— Маълумки, келгуси йили Чайковский номидаги Халқаро конкурснинг навбатдагиси бўлиб ўтади. Ҳозир мамлакатимизда бу улкан санъат форумига тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда. Республика, Бутуниттифоқ конкурсларида ижрочилик ва репертуар танлаш маҳоратлари яхши баҳоланган ижрочилар бу Халқаро конкурсга қатнашиш ҳуқуқига эга бўладилар. Тошкентда ўтказилган III республика конкурси ҳам ана шу мақсадда ўтказилди. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, конкурсда ўз маҳоратларини намойиш қилишга жазм этганларнинг ҳаммаси ҳам қобилиятли, жаҳон ва совет музика маданиятининг улкан арбоблари ижоди билан яхши таниш, улар йиллар оша одамлар қалбига қувонч бағишлаб келаётган ўлмас асарларини ўзига хос ижро этишга қодир ёш санъаткорлар экан. Шунинг учун ҳам ғолибларни аниқлаш бирмунча қийин ўтди. Учала турда ҳам юксак ижрочилик қобилиятини, репертуар танлаш маҳоратини намойиш қилган Муҳаммаджон Турдиев, Ирина Никотина, Александр Матрос, Орзигул Аҳмадиева, Лилия Курницкая, Александр Плотников, Михаил Розенблюм, Алишер Комилов, Дора Финманлар республика конкурси лауреати бўлдилар. Уларнинг ҳаммасига хос бир ижодий фазилат шундаки, ёшлар музикани нозик ҳис қиладилар, унинг инсоннинг қалб тебранишларини юзага келтирадиган пардаларини топиб чала биладилар. Шу боис бу чолғучилар Бах, Бетховен, Брамс, Моцарт, Паганини, Чайковский каби буюк композиторларнинг концерт ва сонаталарини жозибали ижро этиб, санъатчилар ва мухлисларга манзур қила олишди.

Шахсан менда Москва давлат консерваториясининг студенти Муҳаммаджон Турдиев ва Тошкент консерваториясининг талабаси Орзигул Аҳмадиева илиқ таассурот қолдирди. Уларнинг бугунги маҳорати, шубҳасиз, умидбахш. Агар улар ўз устларида янада кўпроқ ишласалар, машҳур санъаткорлар тажрибасини пухта ўзлаштиришда давом этсалар, ишончимиз комилки, келгусида моҳир чолғучилар бўлиб [illegible]

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги ва Тошкент давлат консерваторияси [illegible]

Редактор М. КОРИЕВ.

ФАРЗАНД БАҲОНА...

Ахлоқ мавзуида

ЖУРНАЛИСТ ЁН ДАФТАРИДАН

Бону туғруқхонадан чиқар куни икки ҳис ўртасида қолди. Ҳозирги тартибга кўра, янги меҳмон бу ердан ўз исми-шарифи билан чиқиб кетиши керак. Яъни қўлида қайси куни туғилгани ва қандай исм қўйилгани ҳақидаги гувоҳномаси бўлиши шарт. Шу тартиб бузилмаслиги учун Бонуга туғруқхонада яна бир кун «меҳмон» бўлиб қолишликка тўғри келди. У туғруқхонадан берилган «ўғил бола, уч килою уч юз грамм, 13.VI.1975 йил, соат 9.55 да туғилган» деган справкани Шодивойнинг қўлига тутқазар экан, шошганидан орзиқиб кутган истагини айтишни ҳам унутиб қўйган эди. Фақат «Справкани тезроқ олиб боринг, гувоҳномасиз бу ердан чиқаришмайди шекилли» дея олди холос. Шодивой ҳам: «Жоним билан, Бону, шунча ишни бажарган, битта гувоҳномага қолганда оқсармидик», деди-да, келтирган гулларни ёрига тутаркан, қувлик билан жилмайди. Шу тобда унга оламни бахш этиб юборгиси келарди. На фақат қанот чиқариб учиш, ҳозир ҳар қандай фармонга тайёр эди...

Шодивой шошганидан ЗАГС эшигида бу ерга нима учун келганини бир дақиқа эслолмай тутилиб қолди. ЗАГСнинг бирдан-бир очиқ хонасидаги 17-18 ёшлар чамасидаги қизча «Тинчликми, мулла ака, келинг...» деганда, «Келдик» деди-ю, справкани узатди.

— Кечирасиз, бугун гувоҳномалар берувчи ходимимиз ишламайди.

Туғилиш гувоҳномасини олиш учун ЗАГС бўлими мудирасининг уйига излаб бориш, унинг қонуний дам олиш кунида анча-мунча безовта қилишга тўғри келди. ЗАГС мудираси дам олиш кунларида бундай безовталикка ўргониб қолган шекилли, Шодивойнинг ҳаллослаб кечирим сўрашига «Тушунаман, тушунаман, ҳеч киси йўқ» деб тасалли берган бўлди. Шодивой миниб борган такси машинаси бир «Совғалар» магазини олдида, яна бир «Шампанское» магазини олдида тўхтаб ўтди...

ЗАГС бўлимида «Янги туғилганлар китоби»нинг тегишли варағи тўлдирилиб «чақалоққа қандай исм берилди?» деган бандига келгач, Шодивой шошиб қолди: Дарвоқе, қандай исм қўйиш керак? Бону билан бу борада бир қарорга келишганча йўқ эди-да. Қолаверса, ҳали ота-оналар фикрини сўраб улгуришмаган эди. Умуман, анча-мунча исмлар хаёлидан ўтганди-ю, қатъий қарор йўқ эди. Энди нима бўлди буёғи?

— Бусиз иложи йўқми, опажон? Бир-икки кун тўхтаб туриш мумкин эмасмикан-а? — Шодивой шундай савол бериб турса ҳам, бунинг иложсиз эканлигини, қолаверса, исмсиз гувоҳнома бериш мумкин эмаслигини ўзи ҳам сезиб турарди. — Энди нима қилдик-а? Бу борада ваколатимиз бўлмаса ҳам, мажбурмиз-да, опажон. Майли, Шодижонга уйқаш Ходижон бўлақолсин, Ходижон...

ЗАГС мудираси Шодивойнинг тилидан эшитганини сира шошмай, дона-дона қилиб ёза бошлади:

— Боқиев Ходижон Шодиевич.

Асосий иш битди. Яна бир қучоқ гул билан Хотинкўприкдаги туғуруқхона томон елдек учиб кетди. Албатта, яна «Совғалар» магазини олдида таксичига мулойиб табассум билан «бир минутгина тўхтаб туринг, брат» — дейишни унутмади. Қани энди бу афишалари дабдабали бўлган, лекин супраси қуруқ магазиндан бир кийимлик атласми, бирон бир тансиқроқ совғами топила қолса...

Сўнгра улар уй томон кетишди. Келинпошша тушган такси икки-уч сигнал бериб таниш дарвоза олдида тўхтади. Бону бироз уринган, юзлари салқиган кўринса ҳам, тетик эди. Бир йил олдин шу дарвоза остонасидан келинчаклик либосн билан ийманиб, атрофдаги янгалар, дугоналар қуршовида оёғи ерга тегиб-тегмай кириб келганини эслаб, беихтиёр жилмайиб қўйди.

Қариндошлар, қўни-қўшнилар ва барча қондошларни жамул-жам этган оила даврасида шоду-хуррамлик авжига минган паллада кимдир оила бошлиғи Боқи бувадан сўраб қолди:

— Буважон, кенжа невараниг исми нима бўлди?

Боқи бува ийманиб турган келини Бонуга қаради. Бону ўз навбатида ер остидан Шодивойга тикилди. Шодивой ҳам ийманган, ҳам шу тантаналарни кутган каби мағрур қиёфада ёнидан кўк гувоҳномани олиб отаси томон узатди. Боқи бува кўзойнаксиз бир-икки ҳижжаладию, «Хо... хо...ход»дан нарига ўтолмади.

Боқибуванинг 7-синфда ўқийдиган кенжа ўғли Соқижон гувоҳномани енгилгина юлқиб олди-ю, шариллатиб ўқий бошлади: «Берилди туғилганлик ҳақидаги ушбу гувоҳнома Боқиев Ходи... Ходижон Шодиевичга...»

— Оламда от қуриб кетган экан-да!.. — Бону заҳарханда пичирлашдан ўзини тийиб тура олмади. Атрофдагиларнинг ширин кулгусини аллақандай кутилмаган нохушлик сукунати эгаллади. Шодивой терлаб кетди.

Ҳақиқат юзасидан айтганда, Шодивойда ҳам айб йўқ эди. Жиддийроқ ўйлашга, маслаҳат қилишга вақт бўлибдими, югур-югур билан ўтган бир ҳафталик ташвиш орасида нималар бўлмади дейсиз. Янги меҳмон ташвишлари. Бону эҳтиёжлари, суюнчи келтирган ҳамшира, энага бўлган доктор опа, туғруқхона дарвозасини истаса очиб, истамаса «Бугун қабул йўқ», «Бош врачдан руҳсат керак» ёки сира иложисини тополмаса қиска қилиб «Карантин» деб гапни шарт кесадиган серзарда ва айни пайтда кўнглини топсангиз такаллуфдан оғзининг танобини йиғиштиролмай қоладиган дарвозабон, бир кунда уч кўрса уч, тўрт кўрса тўрт марта суюнчи ундирмаса қўймайдиган қанча-қанча оқ халату, кўк халатли опахонларнинг гўё ўғил туғиб берган шуларнинг ўзлари-ю, шунга яраша нозу-таманно билан муомала қилишлари Шодивойни ҳар сафар туғруқхонадан «бир кўзи ёриб чиққан» аёлдан кам ҳоритмасди.

Бу чарчоқлар, бу ташвишлар — ҳаммаси ширин ташвишлар. Шунинг учун ҳам улар туш каби тарқалди, ўтди-ю кетди. Лекин мана бу сира кутилмаган ташвиш ҳадеганда ўрнига келмайдиган кўринарди. Фарзандга исм танлаш — туғруқхона остонасидаги асосий ташвишлардан бири экан-у, бечора Шодивой нималарга ўралашиб юрибди. Айниқса, Бонунинг ҳомуш тортиб кетгани Шодивойга кутилмаган зарба бўлиб тушди. Лабларида ҳозиргина ўйнаб турган нозик табассум қани? Икки яноғидаги кулдиргичлари ич-ичига ботиб, бутун фикри-хаёлида Шодивойни гўлликда, овсарликда койиб тургандек эди. Бунчалик ташвишга ўрин йўқдир балки? Балки «Ходижонни» осонгина тузатиб бўлар? Бир маслаҳатга келишса, ота-онанинг розилиги олинса балки янги исм танлашар? ЗАГСдаги опалар билан яхшигина таниш бўлиб қолди, ахир бир йўли топилиб қолар. Битмайдиган иш борми?

Аммо бу ишлар Шодивой ўйлагандек осон битмади. ЗАГС идорасида ҳар бир исмнинг ўзгартирилиши ва ёки қайта ёзилган гувоҳнома учун тегишли суд идорасининг қарори кераклиги маълум бўлди.

Суд маҳкамасида кексагина ижрочи қонуншунос Муҳаммад ака Файзуллаев бу ишларнинг юридик моҳиятини Шодивойга шундай тушунтирди: «Фарзанд хусусида, — деди у қироат билан, — оталик ва оналик ҳуқуқлари баб-баравардир. Шу боисдан бу ерда турмуш ўртоғингизнинг ҳам бевосита иштироклари зарур ва бу қонуний бир ҳолдир. Акс ҳолда, қонунга хилоф бўлади».

Шодивой Бонуни етаклаб суд остонасида пайдо бўлди. Бу ерда ҳам иш битмади.

Шундай қилиб, Ходивойга бу исм тақдирнинг инъоми бўлиб, муҳрланиб қолди. Энди, қачонки 16 ёшга етиб, тўлақонли СССР гражданини сифатида совет паспорти олишга муяссар бўлганда ўз ихтиёри билан исмини ўзгартириши мумкин экан.

Бир қараганда, булар ҳаммаси оддий икир-чикирдек кўринади. Лекин бир қултум сувнинг қадрини саҳрода қолган ташнадан сўра деганларидек, ҳар нарсанинг қадрини бошига тушган, зориккан одам билади. Худди шундай, исмдан куйганлар ҳам оз эмас. Ҳар қандай яхши буюмдан, агар у нолойиқ бўлса, кечиш мумкин бўлар, бироқ ўз исмингдан кечиб ва қочиб бўлармикан? Ўз-ўзингдан қочиб қайга ҳам борасан? Билган Ходи, билмаган Хода деб турса, Ходижон умр бўйи ҳали неча бор ўсал бўларкин?

Лекин шу ташвишларнинг бари нимадан келиб чиқди? Жуда оддий воқеалардан, оддийгина сабаб-расмиятчиликдан. Бошқача изоҳ бўлиши ҳам мумкин эмас.

Ҳозир шу кеча-кундузда туғруқхоналарда ҳукм суриб турган қоидага биноан она ўз фарзандига, ҳа, минг тўлғаниб, минг ўлиб-тирилиб топган фарзандига исм қўйишдек қонуний ва объектив ҳуқуқидан бевосита фойдаланиш имкониятига эга эмас.

Она бўлажак фарзандининг исмини ойлаб-йиллаб кўнглига тугиб, қиз бўлсаю Зулайхо, Зулфия, Гуландом, Гўзал, ўғил бўлса Отабек, Улуғбек, қўяман деб энтикиб юрса-ю, Шодивойга ўхшаганлар осмондан тушгандек Ходивойни бошлаб келиб турса?!

Бунга ҳам чидаш мумкиндир. Ҳар кимда ҳам англашилмовчилик ўтиши мумкин, албатта. Хатолардан ҳеч ким холи эмас. Лекин шундай юксак маданий замонада туғруқхоналардаги тартиб хусусида нима дейиш мумкин? Бу нима — оналарга тазйиқ ўтказишми ёки ўйлаб топилган мулойим бюрократизмми?

Бизга қолса, бу қоидани зинҳор қоралай олмасдик. Унинг замирида мутлақо қонуний ва айни пайтда оналарнинг чуқур ижтимоий манфаатини ҳимоя қиладиган адолат борлигини тушуниб етмаслик нодонлик бўларди, албатта. Она ўз фарзандининг қонуний ҳақ-ҳуқуқларини, қолаверса, оилавий мандати — кимдан, қачон ва қаерда туғилгани ҳақидаги маълумотларни қонуний муҳрлаб, туғруқхонадан ёруғ юз ва енгил нафас билан чиқишини табриклаш ва фақат табриклаш керак!

Демак, ҳамма гап она билан ЗАГС ўртасидаги алоқани яқинлаштириш устида қолган, холос. Хўш, кимни-кимга яқинлаштириш осон ва қулай? Онани ЗАГСгами ёки ЗАГСни онагами? Бу саволга жавоб беришдан аввал бир янгилик ҳақида айтиб ўтиш маъқулдир.

Тошкент шаҳридаги Октябрь районининг айрим ЗАГС бўлимларида ҳафтада бир кун муайян туғруқхоналарга — оналар ҳузурига ташриф буюриб, уларни янги фарзанд билан табриклаб, шу ернинг ўзида уларга тантанали вазиятда гувоҳномалар топшириш маросимлари давримизнинг гўзал анъаналаридан бирига айланмоқда. Бу ҳолда оналарнинг «армон»да қолишига чек қўйилади дейиш мумкин. Бу — масаланинг бир томони. Бунинг иккинчи томони — ғоят юксак ижтимоий аҳамияти ҳам бор. Бу эса, оналарни шарафлаш, оналарни ардоқлашдир. Оналар оилавий ҳаётга мана шу даргоҳдан — ЗАГС остоналаридан мандат олишган эди. Оилани янги фарзанд билан ЗАГС вакиллари биринчи бўлиб табриклашяпти, қутлашяпти. ЗАГС остоналарини биз «Бахт уйи» деб таърифлашга одатланганмиз. Шундай экан, янги бахт билан муборакбод этиш ЗАГС вакиллари учун хизмат вазифаларига кўра, шарафли ишдир.

Биргина исм ҳақида шунча гапми, деб таъна қилишингиз мумкин. Шодивой бўлди нима-ю, Ходивой бўлди нима? Лекин масалага шу кўз билан қараганлар янглишади чамамда. Мана, бир мисол. Яқинда хизмат юзасидан республика паспорт бўлимининг раҳбарларидан бири билан суҳбатда бўлдим. Шу идоранинг ўзидаги бир кишининг исми Эргашвой экан. Бу, албатта, гувоҳнома ёзган ўртоқнинг айби. Лекин ҳамон исмларни бузиб ёзаётганлар йўқ эмас. Мамлакатимизда янги паспорт жорий этилиши муносабати билан, айниқса, бундай фактларга тез-тез дуч келинаётганлиги маълум бўлади. Биргина Тошкент шаҳрининг ўзида янги паспорт жорий этилиши муносабати билан мингдан ортиқ киши ўз исми-фамилиясини ҳам мантиқ, ҳам орфографик жиҳатдан қайта тўғрилаб ёзиб беришларини сўраб мурожаат қилган. Демак, исмларнинг ёзилиши, фақат шахсий иш эмас, айни пайтда ижтимоий вазифа. Уни бажарувчилар аллақандай предметнинг эмас, инсоннинг номини абадий хатга битаётганликларини унутмасликлари керак. Исм эса — умрбоқийдир!

Замонамизнинг шарофати дунёга янги келган инсон исмида ҳам ўз аксини топмоқда. Фарзандлар исмида ҳам янгича ҳаёт, янгича турмушнинг гўзал жозибаси, мантиқ ва маъноси, бахтиёр даврнинг нафаси балқиб турибди. Айни пайтда улуғ аждодлар ва буюк сиймоларнинг исмларини такрорлаш билан уларнинг азиз сиймосини эъзозлаш, яхшиларга ва эзгуликка эргашиш каби юксак инсоний фазилатни кўрамиз. Республикамизнинг бир қатор нашрлари («Саодат», «Гулистон», «Меҳнат ва турмуш» ва бошқа журналлар)да фарзандларга қандай исм бериш хусусида маслаҳат ва тавсиялар берилаётгани ҳам бежиз эмас. Бу гўзал, бахтиёр замонамизнинг тақозоси.

Ота-она вазифаси ва фарзандлик бурчи ҳақида сўз юритган донишмандлардан бири шундай деган экан: «Фарзанднинг бурчи ўлчовсиз — беҳаддир, ота-онанинг эса фарзанд олдида уч муқаддас қарзи бор: гўзал исм бериш, яхши тарбия қилиш ва бошини иккита қилиб қўйиш...»

Модомики, исм ота-онанинг фарзанд олдидаги қарзи экан, демак Шодивой каби шошқолоқлик ярамайди. Токи Ходивой каби фарзандларимиз ўксиб юрмасин. Келинг, фарзандлар зинҳор ўксимасин. Энг осон, энг яхши ва энг севимли, жозибали, маъноли ва айни вақтда фарзандлар томонидан энг юксак қадрланадиган, янги меҳмонга исм қўйишдек муқаддас бурчимизни унутмайлик!

Шароф УБАЙДУЛЛАЕВ.

Реклама ва эълонлар

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 25/III да Спартак (12.00), Тоҳир ва Зуҳра (19.00), 26/III да Испан миниатюралари (12.00, билетлар сотилган), Севилья сартароши (19.00), 27/IIIда Князь Игорь (12.00), Жизель (19.00).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/III да Мен Чилига ишонаман, 26/III да Келинлар қўзғолони (билетлар сотилган), 27/III да Қиёмат қарз.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 25/III да Гулбаҳор қани? (12.00), Йиллар ўтиб (кечқурун), 27/III да Гулбаҳор қани? (12.00).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/III да Ишқ қурбонлари (12, 16.00), 26/III да Фақат ақл сотилмайди (12.00), 27/III да Ишқ қурбонлари (12, 15.00).

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — ДУНЁДА ЯГОНА ЛИЛИПУТЛАР РЕВЮСИ ИШТИРОКИДА МОСКВА ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ (10, 13, 16, 19.30).

Кино

САНЪАТ САРОЙИ — Бобби (катта зал, 12, 14.30, 17, 19.30).

Сув ости салтанатининг маликаси — «ҚОЗОҒИСТОН» (11, 12, 15.15, 16.20, 19.20, 21.00), БИЛИМЛАР УЙИ (13, 14.30, 16, 17.30, «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ютуқ — «МИР», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Томдан сакраш — (11, 13, 15.00, 16.30), Истеъфодаги полковник (18, 20.00). —«ПИОНЕР».

●

В. Д. ЖУРИН НОМЛИ МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ЎРТА ОСИЁ ИРРИГАЦИЯ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

1977 йилга қуйидаги ихтисослар бўйича

АСПИРАНТУРАГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда ўқиш учун: гидрогеология, автоматик бошқариш ва регулировка қилиш, гидравлика ва инженерлик гидрологияси, гидротехника иншоотлари, мелиорация ва суғориладиган ерлар деҳқончилиги;

ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиш учун: гидравлик машиналар, автоматик бошқариш ва регулировка қилиш, гидравлика ва инженерлик гидрологияси, сув таъминоти ва канализация, қурилиш материаллари ва буюмлари, гидротехника иншоотлари, қурилиш технологияси ва қурилишни ташкил этиш, мелиорация ва суғориладиган ерлар деҳқончилиги, экономика, халқ хўжалигини бошқариш ва планлаштиришни ташкил этиш.

АРИЗАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ — 1 АПРЕЛДАН БОШЛАНАДИ.

Имтиҳонлар олий ўқув юртлари программаси ҳажмида қуйидаги курслар бўйича олинади: КПСС ТАРИХИ, ЧЕТ ТИЛИ, махсус фан.

Кириш имтиҳонларига киритиш тўғрисидаги ариза ва ҳужжатлар директор номига қуйидаги адресга юборилсин: Тошкент шаҳри, ГСП, Я. Колас кўчаси, 24-уй.

●

СССР ЙЎЛЛАР МИНИСТРЛИГИ МЕТРОПОЛИТЕНЛАР БОШ БОШҚАРМАСИ

ТОШКЕНТ МЕТРОПОЛИТЕНИ қуйидаги ихтисосликлар бўйича

ҚУРСЛАРГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Алоқа ва СЦБ электромеханиклари, тортув кучи берадиган электростанцияларнинг электромонтёрлари, ҳаракатдаги составларни тузатиш бўйича слесарлар, станциялар ва блокпостларнинг навбатчилари.

КУРСЛАРГА ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИДА ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР ЭЛЕКТР ТРАНСПОРТИДА ИШ ТАЖРИБАСИГА ЭГА БЎЛГАН ЎРТА МАЪЛУМОТЛИЛАР ҲАМДА СОВЕТ АРМИЯСИДА ҲАРБИЙ ХИЗМАТНИ ЎТАБ ҚАЙТГАНЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

[illegible] МОСКВА, ЛЕНИНГРАД ва ХАРЬКОВ шаҳарларидаги [illegible]

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Т. Шевченко кўчаси, 44-уй. Телефон: 33-80-13.

Тошкентда гапирамиз ва кўрсатамиз

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Гимнастика. 10.30 — Уйда ҳеч ким йўқ (бадиий фильмнинг 7—14 сериялари). 11.40 — Концерт. 12.25 — Миллионлар ленинча университети. 15.30 — Янгиликлар. 16.30 — [illegible] 17.45 — [illegible] Москва ва москваликлар. 18.15 — «Орлёнок». 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — «Камалак». 19.55 — СССР касаба союзлари XVI съездининг делегатлари [illegible] 20.10 — Концерт. 21.00 — [illegible] «Вақт». 22.30 — СССР касаба союзлари XVI съездининг делегатлари ва меҳмонлари учун концерт. 00.10 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — [illegible] 12.20 — Болалар санъати [illegible] 19.25 — Ахборот. 19.40 — [illegible] 21.00 — [illegible] 21.20 — «Қалби олов». [illegible] «Вақт» (Москва) 22.30 — [illegible] 22.45 — Кино оламида.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.00 — Болалар учун фильм. 19.15 — «Хужайин» (телеспектакль). 20.40 — Янгиликлар. 20.55 — Чизма геометрия.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. [illegible]

[illegible] 13.00 — [illegible] 14.00 — Жамоатчи мухбирлар [illegible] 19.20 — [illegible] 20.25 — [illegible] 22.30 — Халқаро ҳаёт [illegible] «Шоқ Эдип» (спектакль монтажи).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41 ★ ТЕЛЕФОНЛАР: Коммутатор — 330249 ва 330258 гача. Эълонлар — 338142.

Р. 01287. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ ордени босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Г. — 69.